

Cuprins

- 4 *Plumbul în numismatică*
- 7 *Despre legislația privitoare la emisiunile mone-tare și de cărți poștale în timpul domniei Regelui Carol al II-lea*
- 8 *Denominațiile monedelor romane (VII)*
- 9 *Biserici Bucureștene*
- 13 *Erori de batere medievale
Tripu gros - Sigmund III*
- 15 *Carol I și a doua sa capitală în imagini medalistice (III)*
- 18 *Notgeldurile de hârtie românești - Notgelduri emise în Arad (II)*
- 22 *Evenimente și personalități din istoria episcopiei romano-catolice de Iași reflectate medalistic*
- 26 *Anul 600 al Moldovei urbane în numismatică și filatelie - 2008*
- 33 *Catalog prețuri piață bancnote
România pe valori nominale*
- 35 *Catalog prețuri piață monede
România pe valori nominale*

Colecționarul Român
www.colectionarul-roman.ro

ISSN 2065-054X - Nr.9 Seria II,
Iulie 2010

Revistă Patronată de Asociația
Numismatică Română

Autorii poartă întreaga răspundere pentru textele citate și iconografia reprodusă.

Contact

Aldor Balazs
office@transylvanian-numismatics.com
Tel. 0727 462 998

Redacție

Aldor Balazs
office@transylvanian-numismatics.com

Design

Adrian Moisei
info@adrianmoisei.com

Contact tehnic și publicitate

Daniel Tănăsie
daniel.tanasie@epress.ro
Tel. 0730 177 553

Nu ezitați să ne contactați pentru orice întrebări, contribuții, observații, pe e-mail sau pe forum:
<http://forum.transylvanian-numismatics.com>

Plumbul în numismatică

- DOREL BĂLĂIȚĂ -

Plumbul este unul dintre cele mai vechi metale cunoscute de omenire. Unii cercetatori susțin că este chiar primul metal cunoscut de om. Egiptenii îl utilizau pentru ornamentații cu mai bine de 5000 de ani în urmă. Acum 2500 de ani un oxid al plumbului era întrebuințat pentru a smălțui vasele de ceramică.

Plumbul mai era folosit în procesul de separare a argintului, iar procedeul se numea *cupelare*. Era o metodă empirică de eliminare a impurităților din metalele prețioase, prin arderea (oxidarea) plumbului dintr-un amestec de plumb și metal prețios, într-o tigaie specială sau un cuptor. Încălzind suficient de mult o bucată de galena (un mineral conținând plumb și ca impuritate argint) plumbul se oxidează transformându-se într-o pulbere cenușie ce este absorbită de cenusa de oase și lăsa în urmă picături de argint curat.

Biblia menționează plumbul ca material pentru scris. Romanii, iar mai înainte persanii și grecii, îl utilizau pentru realizarea conductelor de apă, în cosmetică sau pentru vasele de bucată. Greutățile de control sau ancorele corabiilor erau tot din plumb. În antichitate exista o metodă, daunătoare sănătății, de controlare a calității vinului care utiliza plumbul. Vasele în care se ținea vinul erau sigilate sau aveau la interior o fisă de plumb. Dacă după 40 de zile fisă de plumb era curată însemna că vinul era bun, dacă erau depuneri pe plumb atunci vinul era contrafacut.

Plumbul este un metal moale și cu temperatura de topire scăzută (327°C), motive suficiente pentru a nu fi agreat de monetari pentru baterea de monede. În plus, poate fi zgariat cu unghia sau tăiat cu cutitul. Proaspat tăiat, plumbul apare lucios, cenușiu-albastru. La aer luciul dispare rapid acoperindu-se cu un strat de oxid protector. Acest metal mai este și toxic pentru organismul uman, intoxicația, (saturism - foarte întâlnită în Imperiul Roman), este deosebit de gravă. Plumbul odată intrat în organism se elimină foarte greu. Apa de băut, care conține carbonat de calciu și sulfat, formează pe suprafața plumbului o pătură subțire și dură de carbonat și respectiv sulfat de plumb ce împiedică dizolvarea plumbului mai departe. Pe această proprietate se bazează utilizarea plumbului la confecționarea conductelor de apă, fără pericol de intoxicare.

Cu toate aceste inconveniente în decursul istoriei s-au înregistrat cazuri de utilizare a lui pentru emiterea de monede. Fiind prea maleabil monedele nu rezistau foarte bine pierzându-și detaliile. În schimb, plumbul este un metal foarte rezistent la coroziune.

În jurul anilor 2000 î.Hr. în Assyria se utilizau în tranzacțiile comerciale ca protomonede figurine reprezentând capete de animale confecționate din plumb.

Prima menționare a utilizării plumbului pentru emiterea de monede apare la Herodot și este legată de o astfel de practică. Polycrates, tiranul din Samos (533-522 î.Hr.), a folosit plumbul, în perioada de criză generată de conflictul cu Sparta, pentru a emite niste falsuri ale monedelor de aur. Noile piese aveau miezul din plumb și erau acoperite cu foite de aur. Polycrates a reușit să-și salveze capitala platind asediatorilor lacedemonieni în anul 529 î.Hr. stateri cu miezul de plumb.

Undeva în India, în țara lui Telugu, în vremea lui Andhra (secolele III-II î.Hr.) s-au emis monede din plumb. În vremea regelui Gautamiputra (secolul II î.Hr.) s-au batut din nou monede din plumb. În India emisiile de monede din plumb continuau până prin secolul V A.D.

Kumaragupta I, c. 415-455, India
1.88 g, 12x12 mm

În regatul Ruhuna, din sud-estul Sri-Lanka, situat pe ruta maritimă ce lega China de Marea Mediterană, s-au batut în secolele III î.Hr.-I AD, o serie de monede din plumb având pe una din fețe o zăvistică, iar pe cealaltă diverse motive vegetale sau animale.

În timpul lui Alexander Jannaeus, regele Iudeei (între 103-76 î.Hr.), s-au emis pentru scurt timp monede din plumb cu diverse simboluri și elemente naturale. Unii cercetători (David Hendin) consideră că aceste plumburi sunt niște jetoane pentru mâncare și nu monede propriu-zise. Cu câțiva ani în urmă (90-85 î.Hr.), Iudeea fusese teatrul unui sângeros război civil între saduceii și farisei. Pentru a mai îmbuna populația, regele Alexander a batut aceste jetoane de plumb pe care le-a împartit gratuit popoului care își putea cumpăra alimente și alte mărfuri de larg consum.

Monede/jetoane din plumb
Alexander Jannaeus (103-76 BC) Iudeea

În Numidia (Algeria de astăzi), zona renumită în antichitate pentru minele de plumb, s-au emis monede din acest metal în secolele I-II î.Hr. sub regii Masinisa (201-148 î.Hr.) și Micipsa (148-118 î.Hr.).

În secolul II în Crimeea (în Chersonesul tauric) amenințată de hoardele scitilor, s-au batut niște monede de necesitate din plumb.

Numidia, regele Micipsa (148-118 BC)

La mii de kilometri departare, cam in aceeași perioadă, în orașul Khotan, provincia Xianjiang din vestul Chinei s-au batut monede din plumb având reprezentate pe una din fete diverse animale: camila, maimuța, bou, cal, vultur etc. Există și monede din plumb cu gaura rotundă sau rectangulară.

Monede din plumb, orașul Khotan, provincia Xianjiang, sec. II AD

Densitatea mare, 11,36 g/cm³, apropiată de a argintului (10,49 g/cm³) și a aurului (19,3g/cm³) și prețul scăzut au făcut plumbul un material atractiv pentru falsificatori. Astfel, încă din antichitate au apărut monede cu miez de plumb acoperite cu foite de argint sau aur, așa numitele monede *subaeratus* sau *fourré* falsuri ale monedelor autentice. Tehnica de batere a acestor falsuri este amintită de Pliniu cel Batrin în *Historia Naturalis* sub forma de *ferum argento missere sau nummi mixti, pelliculati*. Astfel de emisiuni *subaeratus* se realizau atât pe cale oficială cât și de falsificatori particulari.

Piese de argint *subaeratus* s-au descoperit și printre emisiunile unor orașe ca Magnesia, Siracusa, Metapont, Crotona, Velia, Posidonia, Atena, Sinope, Amisos sau ale regiilor macedonieni. Monede *subaeratus* s-au produs și în lumea geto-dacă. În regiunile carpato-dunărene, în așezările geto-dacice, s-au descoperit drachme *fourré* din Apolonia și Dyrrachium și tetradrachme *fourré* thasiene.

La romani emisiunile *subaeratus* erau mai frecvente decât la greci. În perioadele de criză Republica Romană a recurs la astfel de practici, emitând denari *subaeratus*, în special în secolul I î.Hr. în timpul luptelor sociale și civile de la Roma, precum și pe vremea lui Marc Antonius. Obiceiul a fost perpetuat cu o mai mare amploare în epoca romană imperială când monedele *fourré* erau utilizate în cadrul relațiilor comerciale cu lumea barbară. Practica era atât de dezvoltată încât pentru a se proteja de înșelăciune germanii pretindeau în schimbul marfurilor numai denari romani republicani de tip bigati sau serrati. După Commodus monedele *subaeratus* devin rare, iar în timpul lui Septimiu Sever, prin alterarea argintului, acest procedeu nu se mai dovedește util. Izolat, procesul de *subaeratus* se mai întâlnește la unele monede de aur romane și apoi bizantine până în secolul XI A.D.

În Imperiul Roman s-au emis, în secolele I (mai ales în perioada lui Nero și Flavian) și sec. IV-V A.D., mici piese monetiforme din plumb rectangulare sau rotunde (uneori și triunghiulare), numite *tesserae*, imprimate de cele mai multe ori pe ambele fete. Rolul lor nu a fost încă foarte bine deslușit de către cercetători. Tot *tesserae* erau denumite și micile bucati de sticlă, piatră, ceramică etc. utilizate la realizarea mozaicurilor.

Există voci care susțin că *tesserae* de plumb erau doar un fel de jetoane folosite la diverse ocazii: ca bilete de intrare la spectacole, tichete pentru accesul la băi publice, la diferite jocuri, pentru comemorări publice, pentru distribuirea de cereale, în cadrul unor bresle meșteșugărești, pentru prostituție etc. *Tesserae* erau oferite gratuit de împărat sau de către o persoană publică

privată sau religioasă cetățenilor și soldaților romani.

Alte surse susțin varianta că aceste bucati de plumb au fost de fapt un fel de monede. În susținerea ipotezei lor sunt aduse ca argumente tocmai caracteristicile comune ale *tesserae* cu monedele marunte ale vremii. Majoritatea pieselor descoperite au ambele fete imprimate cu diverse busturi, zeițati, animale, gladiatori, actori, cifre, inscripții, toate realizate artistic. Dimensiunile lor, 13-14mm, amintesc de monedele quadrans care aveau cam același diametru. În epoca romană târzie au fost utilizate ca înlocuitor de moneda maruntă. În prezent, valoarea acestor *tesserae* depășește valoarea monedelor din aceeași epocă, datorită rarității lor. Prețul unei *tesserae*, pe piața internațională a colecționarilor, este situat undeva între 1000 și 1500 de dolari, bineînțeles funcție și de starea detaliilor de pe piesă.

Originea *tesserae* este însă în Grecia antică unde aveau același rol și erau emise în general din bronz sau plumb. *Tesserae* de plumb ateniene purtau inscripții diferite cu numele triburilor, ale unor zeițati, menționarea unor magistraturi și ca reprezentari: bufnita, Medusa, cele trei Gratii, Dionysos etc., diversitatea acestora indicând natura funcționalității lor. Cele mai multe dintre acestea serveau la Atena pentru adunarea poporului și repartizarea diferitelor magistraturi. *Tesserae* din bronz și plumb erau folosite și în Egipt.

Monede de plumb s-au emis ocazional și în epoca bizantină în secolele V-VI și XI-XII. Pentru secolele V-VI s-au descoperit la noi, în general în Dobrogea (Parjoaia, Adamclisi, Isaccea-Noviodunum, Mahmudia etc), imitații locale (greutate medie 1,5gr și diametru 11-15mm) ale monedelor oficiale bizantine. Într-un articol din revista *Pontica* nr. 37-38 sunt prezentate mai multe monede din plumb care au făcut parte din colecția Constantin Orghidan. Cele 24 de piese au fost cumpărate în 1938 de la Istanbul și au fost considerate mult timp ca fiind *tesserae* sau jetoane din plumb. Acestea însă sunt emisiuni aparținând împăratului Alexios I Comnenul (1092-1118) și au fost puse în circulație după reforma monetară din 1092. Sunt primele monede de plumb oficiale bătute de un atelier bizantin. Pe reversul lor apare Alexios I, singur sau cu soția sa, Irina. Pe avers este reprezentat Iisus, ori fiul cuplului imperial, Ioan Comnenul, singur sau cu Sf. Dimitrie. Autorii articolului, Gheorghe Manucu-Adamesteanu și Ingrid Poll au clasificat monedele în patru tipuri funcție de reprezentările de pe avers și revers. Piesele se pare că au fost bătute la Constantinopol și Thesalonica. Pe baza iconografiei s-a stabilit că primele două tipuri sunt emisiuni comemorative puse în circulație cu ocazia asocierii la tron, în septembrie 1092, a lui Ioan

Comnenul, fiul imparatului. Celelalte tipuri existente ii fac pe autori sa traga concluzia ca folosirea plumbului nu a reprezentat o initiativa de moment. In privinta nominalului, se pare ca avem de a face cu jumatați de tetartera.

Imparatul Teodosiu cel Mare a batut oficial piese false din plumb la monetaria din Constantinopol, pentru a fi date în folosinta popoarelor migratoare ce patrusesera pâna în Scitia inferioara si Tracia.

In Evul Mediu plumbul s-a folosit pentru baterea de moneda marunta necesara in tranzactiile curente, in special in perioadele de criza generate de razboaie, cand alte metale erau greu de procurat.

Incepand cu sfarsitul secolului XIII si pana la inceputul secolului XIX in Marea Britanie s-au utilizat niste jetoane (token) din plumb. Aparitia acestora coincide cu introducerea fractiunilor de penny. Cele mai timpurii piese (1250-1500) sunt mai degraba dintr-un aliaj al plumbului, pewter, si au fost utilizate in cadrul unor ceremonii religioase, sau de catre pelerini. Se banuieste ca aceste jetoane erau utilizate de pelerinii aflati in drum spre Canterbury pentru plata cazarii la hanuri. Dimensiunile lor sunt foarte mici, cca 11mm.

Mai tarziu aceste tokens se vor realiza din plumb pur si vor avea dimensiuni de 15-17 mm ajungand pana la 25mm in secolul al XVIII-lea. Cum majoritatea nu aveau inscriptionat anul de emitere, si realizarea lor nu s-a facut cu respectarea vreunui standard monetar, este greu de identificat data de batere a acestor jetoane monetiforme. Din punct de vedere geografic aria de raspandire si producere a acestor piese se rezuma la estul Angliei. Se cunoaste faptul ca aceste jetoane au fost intrebuintate la fermele de hamei din estul Sussex si din Kent pana la sfirsitul secolului XIX. Alte zone unde s-au descoperit astfel de tokens sunt: Durham, Nottinghamshire, Bucks, Herts, Oxon, West Sussex și, desigur, Londra. Majoritatea pieselor sunt ornate cu motive florale, sau simboluri liniare greu de deslusit.

In Franta medievala, in secolele XV-XVII, s-au batut jetoane din plumb care demonstau apartenenta la o anumita breasla mestesugareasca, ori in scop religios sau ca talismane norocoase.

Si in Evul Mediu, ca si in Antichitate plumbul s-a intrebuintat pentru falsificarea de moneda, realizandu-se copii in plumb

ale pieselor din argint autentice "imbracate" doar cu o foita subtire de argint.

Mai spre zilele noastre plumbul s-a mai folosit pentru emiterea unor probe monetare, inclusiv pentru monedele romanesti de 20 bani 1905; 12,5 lei 1906; 25 lei 1906; 50 bani 1910 etc.

De-a lungul istoriei plumbul a mai fost utilizat ca element de aliere pentru obtinerea unor aliaje monetare asemanatoare argintului la culoare. Iata mai jos cateva aliaje ce au in compozitie diferite concentratii de plumb.

Potin: este un aliaj de cupru, zinc, plumb si cositor folosit in antichitate pentru emiterea de monede, in Galia Antica si in sudul Indiei in secolele I î.Hr si I AD. Potinul cu putin argint a fost folosit la baterea unor monede greco-romane si celtice.

Pewter: Initial a fost numit astfel un aliaj de staniu cu 15% (chiar pana la 50%) plumb si uneori antimoniu si cupru. Pewter-ul modern nu mai contine plumb (compozitia comuna fiind 91% staniu, 7,5% stibiu si 1,5% cupru). Monede din aliaj pewter au fost piesele de 1 kreutzer 1757 emise in Bohemia si cele de 5 franci francezi 1831. Pentru Romania s-au batut o serie de probe monetare la diverse monetarii din Europa: 1 leu 1869; 5, 10, 20 bani 1905; 50 lei 1906; 50 bani 1910 etc. Mai este cunoscut si sub denumirea de "Britannia Metal".

Alte aliaje monetare in care poate sa apara plumbul, dar in cantitati mici sunt:

Nikel silver- nume generic dat aliajelor gri-argintii, asemanatoare argintului dar care nu contin argint. Sunt aliaje de cupru cu nichel si zinc (circa 65% cupru, 18% nichel si 17% zinc) si care mai pot contine si stibiu, staniu, plumb sau cadmiu. Numele vine de la asemanarea cu argintul. A fost utilizat in secolul XIX ca un inlocuitor al argintului. Aliajele nikel silver sunt cunoscute din secolul XVIII si au fost initial descoperite in estul indepartat in India si China (cunoscute sub numele de tutenag si paktong). Alta denumire German silver. La noi sunt cunoscute sub denumirea de alpaca.

White metal- nume dat la mai multe tipuri de aliaje argintii care contin antimoniu aliat cu staniu, cupru sau plumb. Pentru Romania s-au batut o serie de probe monetare la diverse monetarii din Europa din acest aliaj: 50 bani 1869, 1 si 2 lei 1869; 5, 10, 20 bani 1905 etc.

Billon- aliaj de argint (sub 50%) cu un metal inferior, in special cupru, dar s-a utilizat si plumb. A fost folosit la fabricarea unor monede antice si medievale. Exista si anumite bronzuri (aliaje ale cuprului cu staniu sau aluminu de cele mai multe ori) care contin plumb.

Bibliografie:

1. Preda, Constantin-Enciclopedia de numismatica antica in Romania, Ed. Enciclopedia, 2008
2. M. K. Thornton -The Roman Lead Tesserae: Observations on Two Historical Problems, Historia: Zeitschrift für Alte Geschichte, Vol. 29, No. 3 (3rd Qtr., 1980), pp. 335-355
3. Gh. Manucu-Adamesteanu, Ingrid Poll -Monede de plumb din epoca bizantina aflate in colectiile din Romania (secolele V-VI si XI-XII), in Pontica nr.37-38, pg.537-553
4. Balaita Dorel -Metale folosite la confectionarea monedelor, in Colectionarul Roman, nr.6/2006
5. V. Belyaev - Khotan lead coin, pe <http://www.charm.ru>
6. David Hendin- "Guide to Biblical Coins"
7. <http://coins.lakdiva.org/fake/lead/>
8. <http://www.charm.ru/coins/misc/hotanleadcoin.shtml>
9. <http://home.comcast.net/~pankajtandon/galleries-gupta-ae.html>
10. http://en.wikipedia.org/wiki/Ancient_Chinese_coinage#Crude_Lead_Coins.
11. www.medvarsity.com/vmu1.2/dmr/dmrddata/currenttopics/coins/metals.htm
12. <http://www.tokensociety.org.uk/topics/tesserae.shtml>
13. <http://www.etna-mint.fr>
14. <http://www.tokensociety.org.uk/topics/lead.shtml>

Despre legislația privitoare la emisiunile monetare și de cărți poștale în timpul domniei Regelui Carol al II-lea

- AV. M.B. IONESCU-LUPEANU -

Legea pentru stabilizarea monetară din 7 februarie 1929 stabilea că unitatea monetară română este leul ce cântărea zece miligrame de aur de 9/10 și se confirma totodată privilegiul acordat Băncii Naționale a României prin legea pentru înființarea unei bănci de scont și circulațiune din 17 aprilie 1880 și prorogată ulterior prin legile din 7 martie 1886, 26 ianuarie și 23 iunie 1901 și 19 iunie 1925.

Privitor la biletele emise de Banca Națională acestea continuau a avea curs legal, fiind convertibile la purtător și la vedere, la sediul central al băncii și la alegerea acesteia fie în monede sau lingouri de aur, fie în devize străine convertibile în aur, în acest caz cesiunea devizelor urmând a se efectua la un curs ce nu putea depăși paritatea teoretică, majorată cu cheltuielile de expediție ale aurului. Nu exista un plafon maxim al sumei ce urma a fi convertită din bilete în aur însă plafonul minim era stabilit la 100.000 de lei.

Banca Națională a României era obligată să aibă „o acoperire în aur sau devize libelate în monete convertibile în mod legal și practic în aur exportabil, egală cu cel puțin 35% din suma totală a angajamentelor la vedere”, cel puțin 25% din angajamentele sale la vedere trebuind să fie acoperite cu aur în casă sau în depozit liber în străinătate.

Dispozițiile articolului 5 prevedeau faptul că guvernul era autorizat să emită monete divizionare de 1, 2, 5, 10 și 20 lei făcute din aliaj de aluminiu sau nikel, totalul monetelor aflate în circulație neputând să depășească suma de trei miliarde de lei. Textul a suferit modificări aduse prin **Legea pentru modificarea art.5 din Legea de stabilizare monetară din 21 decembrie 1931**. Textul modificat și completat prevedea baterea de monede divizionare de 1, 2, 5, 10 și 20 lei făcute din aliaj de aluminiu sau nikel, precum și de piese de 100 de lei făcute din aliaj de argint cu titlul de cel puțin 0.500, valoarea totală a monetelor emise neputând depăși suma de 3.800.000.000 lei.

În același Monitor Oficial era publicată și legea pentru **baterea monetelor de argint din 21 decembrie 1931**. Monetele de argint urmau a fi bătute până la o valoare de 1.800.000.000 de lei și urmau să prezinte pe avers efigia M.S. Regelui cu inscripția „Carol II, Regele Românilor”, iar pe revers armele Țării, valoarea și anul de fabricațiune. O dată cu apariția acestora, vechile monete de argint bătute înainte de anul 1916 încetau a mai avea curs legal, putând fi depuse, în termenele stabilite, la B.N.R. care le achiziționa la prețul argintului cuprins în ele, stabilit de Ministerul de Industrie și Comerț. Monetele de 100 de lei cu efigia Regelui Carol II urmau să servească la retragerea integrală a biletelor de 100 de lei emise de B.N.R. până la data de 10 decembrie 1931, precum și a pieselor de 20 de lei cu efigia Marelui Voevod Mihai.

Ministerul finanțelor era autorizat să execute baterea acestei monete prin contracte încheiate prin învoială cu diverse monetării, costurile urmând să fie acoperite cu o parte din bene-

ficul rezultat din operațiune, valoarea liberatorie fiind fixată la 5.000 de lei.

Prin urmare în anul următor, 1932, monetăriile Paris și Heaton – Londra, au bătut monete cu valoarea nominală de 100 de lei, cu diametru de 31 mm. și greutatea de 14 gr., dintr-un aliaj compus din 500 0/00 argint, 400 0/00 cupru, 50 0/00 nichel și 50 0/00 zinc, cu un tiraj total de 18.400.000 de piese, celelalte monete cu valoarea nominală de 100 de lei apărute sub regele Carol al II-lea fiind fie din nichel (1936, 1938), fie jubiliare din aur (1939, 1940).

Legea pentru monopolul cărților poștale ilustrate din 12 ianuarie 1932. Conform art.1 al legii, dreptul de a imprima și vinde cărți poștale ilustrate constituia monopol de stat, care se exploata fie în regie, fie prin concesiune de către administrația Casei Școalelor, sumele obținute constituind un fond cultural menit să servească construirii și dotării școlilor, bibliotecilor și muzeelor și subvenționării societăților culturale-naționale, ce aveau personalitate juridică și o activitate de cel puțin 30 de ani.

În termen de 15 zile de la publicarea legii în Monitorul Oficial, toți fabricanții, depozitarii și vânzătorii erau obligați să prezinte toate cărțile poștale ilustrate spre a fi prevăzute cu un timbru contra sumei de 2 lei/bucată. După expirarea termenului nici o carte poștală nu se mai putea vinde sau circula fără a avea aplicat timbrul special de 2 lei, cu mențiunea „Pentru Cultură”, acesta putând fi găsit la orice punct de comercializare a timbrilor. Serviciile poștale erau obligate a aplica pe fiecare carte poștală primită spre expediție fără a avea timbrul sus-menționat, un timbru special în valoare de trei lei. Sumele realizate și din timbrul special de trei lei urmau să fie vărsate în fondul cultural cu excepția a cincizeci de bani din suprataxa de 1 leu care se încasa de către Regia Autonomă a Poștelor.

Erau scutite de acest timbru:

- Cărțile poștale reprezentând exclusiv portretele M.S. Regelui și Măriei Sale Marele Voevod Mihai;*
- Cărțile poștale cu portretele candidaților înscriși pentru alegerile Corpurilor legiuitoare, Consiliilor comunale și județene, însă numai în timpul dintre apariția decretului regal sau actului de convocare a Colegiului electoral și ziua finală a alegerilor;*
- Cărțile poștale ilustrate supuse unui regim special, pe baza vreunei convențiuni internaționale;*
- Imprimaturele conținând reclame comerciale și socoteite în tariful transportului poștal ca imprimature.*

După intrarea în vigoare a monopolului (la o dată fixată de Consiliul de Miniștri printr-o hotărâre publicată în Monitorul Oficial) cărțile poștale ilustrate urmau să poarte mențiunea „Ministerul Instrucțiunii Publice, Cultelor și Artelor, Casa Școalelor, Fondul Cultural”, fiind interzis serviciilor poștale să transporte cărți poștale fără această mențiune.

Imprimarea de cărți poștale constituia delict de contrafacere pedepsit cu amenda de la 5.000 la 20.000 de lei, aceeași sancțiune fiind aplicabilă și celor care depozitau cărți poștale clandestine. Vânzătorii cărților poștale clandestine erau pasibili de amendă de la 2.000 la 10.000 de lei. În cazurile deosebit de grave sau de recidivă instanța de judecată putea pronunța o pedeapsă privativă de libertate de până la 3 luni. În caz de insolabilitate amenda se transforma în închisoare, o zi de închisoare fiind considerată a reprezenta echivalentul a 50 de lei amendă.

Constatarea delictelor era de competența

agenților poliției judiciare și a

împuterniciților Casei Școalelor. Cărțile poștale clandestine erau supuse confiscării.

George Buzdugan, Octavian Luchian, Constantin C. Opreșcu (1977) – Monede și bancnote românești, ed. Sport-Turism, București, pg.292 – 295;

Denominațiile monedelor romane (VII)

- GABRIEL NEACȘU -

Monedele provinciale romane (sau grecești imperiale) sunt un capitol aparte al numismaticii antice, pe de-o parte datorită imensei cantități emise de-a lungul a sute de ani de existență a imperiului în peste 600 de monetării, pe de altă parte datorită varietății reprezentărilor de pe reversul lor. Multe dintre problemele ridicate de aceste monede sunt încă deschise și una dintre cele mai importante este constituită de denominațiile acestora. O parte dintre monetăriile provinciilor aveau deja o istorie a producției de monede atunci când provinciile pe care le deserveau au intrat în componența imperiului. Cel mai la îndemână exemplu este cel al orașelor pontice de pe teritoriul României: Istria, Tomis și Calatis. O altă importantă parte a monetăriilor provinciale și-a început producția odată cu înființarea orașului de reședință, cum ar fi Marcianopolis (oraș înființat de împăratul Traian având numele derivat din cel al surorii împăratului – Marciana) sau Adrianopolis (oraș care poartă numele împăratului Adrian).

Din prima categorie face parte și Alexandria (Egipt) care a avut privilegiul de a fi între puținele monetării provinciale care au fost lăsate să bată argint, păstrând denominațiile tradiționale grecești (obol cu multipliul său și dragma de asemenea cu multipliul asociați) și în timpul ocupației romane (vezi Fig.1 și Fig.2). Alexandria este un caz aparte, fiind orașul de reședință a multor familii nobile romane și capitala grânarului imperial, de aceea monedele bătute acolo au și ele un loc aparte chiar și în cataloagele care au ca subiect monedele imperiale (David R. Sear – “Roman coins and their values”).

Fig1 - Obol Adrian, Alexandria, cca. 136-137 d.Hr. 5,45 gr., revers modius (coș) cu grâne

Fig. 2 - Tetradrachmă argint Nero, Alexandria, cca. 63-64 d.Hr. 24 mm 12,49 gr, revers Popeea Sabina

Trebuie să spunem că monetăriile provinciale n-au bătut niciodată aur, acest privilegiu fiind rezervat numai monetăriilor imperiale. Cele mai multe monede provinciale sunt bătute în bronz (cupru sau oricalc – alamă).

Există tendința de a echivala denominațiile provinciale cu cele imperiale. Cu toate acestea numai în cazuri destul de rare găsim modul și greutate apropiate (ex. Viminacium sau Deultum) de aceea s-a adoptat convenția denumirii lor pe bază de greutate/modul respectiv assarion și multipli. De asemenea se mai folosește marcajul de bronz AE (Æ) urmat de diametrul mediu al piesei. Deși nu știm cum le numeau cei ce le foloseau, există provincii în care denominația este marcată pe monede în anumite perioade de timp. Astfel ca exemplu Tomis are exemplare marcate cu “B” pe revers, ceea ce ne spune că piesa respectiva este “de 2”. Mai găsim și “T” - piesa de 3 assaria și mai des și pentru alte monetării “Δ” și “E” - piese de 4 respectiv 5 assaria (Fig. 3).

Fig. 3 - Piesa de 5 assaria (marcată cu E pe revers) Caracalla și Iulia Domna – Marcianopolis 27 mm, 15,16 gr.

Este și metoda folosită în unele cataloage de renume și ca atare propagată la unele case de licitație în descrierile folosite. Putem observa că piesele “de 1” sunt la începutul imperiului de între 3 și 4 g (Fig. 4) scăzând până la cca 1,5-2 g spre sfârșitul emisiunilor provinciale când putem întâlni monede “de 11” echivalente ca greutate cu monedele “de 5” mai vechi (Fig. 3 resp. 5).

Fig. 4 - Assarion Elagabal Nicopolis pe Istru 17 mm 3,5 gr.

Fig. 5 - Piesă de 11 assaria Salonina, 31 mm, 16,49 gr. – 254-268 d.Hr.

Autorii unor studii au concluzionat că provinciile nu au avut un standard comun de greutate și că rezultatul în unele cazuri (cum este și pentru Tomis) este dat de evoluția neîntreruptă a monedei, din perioada clasică grecească continuată cu perioada romană provincială. Poate și datorită complexității problemelor legate de aceste monede (cum este cea a denominațiilor folosite), a varietății lor ieșite din comun și a artei gravorilor de matrițe din provincii, monedele romane provinciale sunt considerate atrăgătoare și constituie subiectul principal al multor colecții.

* Imaginile care acompaniază acest text, prin grația și cu permisiunea Classical Numismatic Group, Inc.(www.cngcoins.com) și Marc Breitsprecher (www.ancientimports.com).

Bibliografie:

1. AMNG – *Die antiken Münzen Nord-Griechenlands* (ed. F. Imhoof-Blumer, 1898-1913) – vol I/I, I/II și vol. III disponibile online la www.archive.org
2. Kenneth W. Harl, *Coinage in the Roman economy, 300 B.C. to A.D. 700* (Baltimore - Johns Hopkins University Press, 1996)

Biserici Bucureștene

- CEZAR PETRE BUIUMACI -

Oraș în continuă creștere, Bucureștii s-au organizat la început spontan, având ca nucleu de bază parohiile, numite în secolul al XVI-lea enorii, iar din a doua jumătate a secolului al XVII, sub influență turcă, mahalale. Acestea purtau nume precum mahalaua Sărindarului (1615), mahalaua Sf. Sava (1664), mahalaua Sf. Nicolae Șelari (1676), mahalaua Bisericii Grecilor (1685), mahalaua Bisericii de Jurământ (1687) etc.¹ Cât de importantă era biserica în Bucureștii secolelor XVI – XVII reiese și din denumirile străzilor care apăreau ca „Ulița de către besearica Gheormei” sau „Ulița cea mare de jos care merge la s-tii [Sf] Ioan”, pentru ca începând din secolul XVII denumirile străzilor să fie legate de profesia locuitorilor sau al provenienței mărfii: Ulița Bărbierilor, Ulița Zlătarilor, Ulița Căldărarilor, Ulița Șepcarilor, Ulița Băcanilor sau Ulița Lipscanilor.²

Fig.1. Biserica Radu Vodă

Cea mai însemnată mănăstire din a doua jumătate a secolului al XVI-lea a fost cea ctitorită de Alexandru II Mircea pe locul unui lăcaș din vremea bunicului său, Mihnea cel Rău, unde, la 1567, Alexandru II ridică mănăstirea „Sfânta Troiță” proiectată încă de la început să adăpostească Mitropolia Țării Românești, pe care dorea încă din tinerețe să o mute de la Târgoviște. La 15 iunie 1577 „Mitropolia de din jos de București” se înălța la 12 m deasupra Dâmboviței, iar domnul o înzestra cu două vămi de sare și satul Mănești pe Colentina (ce în viitor va deveni orașul Buftea). Mănăstirea nu va mai deveni însă mitropolie, dar foarte repede va deveni cea mai bogată din București și una dintre cele mai avute din Țara Românească³. Între 1613 – 1614 Radu Mihnea a refăcut radical mănăstirea „Sfânta Troiță” a bunicului său, Alexandru II Mircea, devenind noul ctitor, de acum lăcașul a purta numele de Radu Vodă. Zugrăvirea bisericii a fost terminată în 1624 de fiul acestuia, Alexandru Coconul.⁴

Fig.2. Biserica lui Bucur

Potrivit unei vechi legende pe care o găsim consemnată, în diferite variante, de mai mulți autori români și străini, Biserica Bucur ar fi fost înălțată de întemeietorul așezării ce avea să devină capitala României, un cioban (pescar, negustor sau boier alte variante ale legendei), numit Bucur: „Numele acestui oraș București, cum i se zice în Țara Românească, se trage de la un schit, așezat pe un muncel, în calea Dunării, ridicat de un cioban care hălăduia pe acolo și avea numele de Bucur, nume dat apoi întregului târg, care se umplu de locuitori, adică București. Această biserică este închisă cu un zid de piatră, în care se închină orașenii și se înfățișează într-un chip plăcut ochiului, mai cu seamă pentru râul Dâmbovița, care curge în preajmă-i” scria istoricul saxon Johan Filstich în 1728⁵. Cert este că biserica apare consemnată cu numele „Biserica Bucur” într-o hartă a Bucureștilor executată între 1844 – 1846. Cercetatorii au stabilit că edificiul a fost construit în prima jumătate a secolului al XVIII-lea, servind drept paraclis sau capelă de cimitir mănăstirii Radu Vodă⁶, pentru care pledează atât vechile stampe ce ne-o arată înconjurată de morminte, cât și hramul său – închinat sfinților Atanasie și Chiril – artibuit, în general, bisericilor de cimitir. Capela de la Radu Vodă, cunoscută prin tradiție sub numele de „Biserica Bucur” a fost îngrijit restaurată în anul 1869, dându-i-se un interesant aspect de construcție rurală, ceea ce tocmai venea în întâmpinarea cunoscutei legende a lui

Bucur Ciobanul, presupusul întemeietor al orașului. Atunci a fost refăcut vechiul pridvor, ce arăta ca cel al unei largi prispă țărănești, accentuându-se turla sub formă de ciupercă subțirică, dar bine proporționată.⁷

Fig.3. Biserica Domnița Bălașa

În vecinătatea Palatului de Justiție se află o biserică considerată ca fiind una dintre cele mai frumoase din București – Biserica Domnița Bălașa. A fost construită pe malul drept al Dâmboviței, pe locul unde fusese înainte ctitoria celei de-a șasea fiice a

lui Constantin Brâncoveanu,
î n t r e

1881-1885 după planurile arhitectului Alexandru Orăscu. Biserica este cea de-a patra biserică ridicată pe acest loc și reprezintă un impunător edificiu în stil neoromânesc. Fațadele bisericii alternează cărămida aparentă cu tencuiala. Biserica are planul în formă de cruce, având turla mare dispusă pe naos și înconjurată de alte patru turla de dimensiuni mai mici. Intrarea este marcată de un pridvor cu trei arcade susținute de coloane din piatră de Albești⁸. Pictura în ulei, în stil neorenascentist, a fost realizată de pictorii vienezzi Kott și Rihovski, iar pe peretele de la intrare sunt pictați ctitorii brâncoveni. Vitraliile au fost executate la München, iar policandrul, unic în felul său, a fost executat la Viena. Ușile, mobilierul și catapeteasma sunt opera sculptorilor Petre și Mihai Babic. În interior se află două monumente funerare, unul unde odihnesc osemintele Domniței Bălașa, aflat în nișa din dreapta, reprezentând „Intristarea”, opera a sculptorului I. Georgescu și unul aflat în partea opusă, care acopera mormântul principesei Zoe Brâncoveanu, soția domnitorului Gh. Bibescu, creație a sculptorului francez Jules Roulleau.⁹

Fig.4. Biserica Sf. Spiridon Vechi

Aflată într-o latură a Pieței Națiunile Unite, în apropierea blocului turn, Biserica Sfântul Spiridon Vechi este o biserică mică, fără turla și având temelia sub nivelul actual al străzii. În secolul al XVII-lea aici era o bisericuță din lemn. În jurul ei a fost construit și un han, degradat în urma cutremurelor din 1802 și 1838 și complet demolat în 1862. Biserica a fost rezidită, așa cum arată pisania, scrisă în limbile greacă și arabă, așezată în pridvor, deasupra ușii, în anii 1746 – 1748 de patriarhul Silvestru al Antiohiei cu banii lui Constantin Mavrocordat în timpul celei de-a patra domnii a acestuia în Țara Românească. Pridvorul are coloane din piatră cu baza ornată cu motive florale, fresce originale, ușa din lemn fiind de asemenea împodobită cu frumoase sculpturi. Un element interesant este acela că, până în anul 1880, când a fost rectificat cursul Dâmboviței, biserica se afla pe malul stâng al râului, având în fața sa un pod de lemn ce purta numele de „Podul Cilibiului”, deoarece pe celalalt mal se întindea proprietatea stolnicului Constantin Cantacuzino, supranumit „cilibiul” (din turcescul „celebi” – fin, grațios).¹⁰

Fig.5. Biserica Stavropoleos

Un important monument bucureștean este Biserica Stavropoleos din vecinătatea Muzeului Național de Istorie. În 1724 a fost înălțată de către arhimandritul Ioanichie Stratonikeas, originar dintr-un orașel din nordul Greciei care avea să ajungă mitropolit de Stravopolis. În curtea hanului său, călugarul a ridicat o biserică și o mănăstire. În anii 1863 – 1871 hanul, aflat în ruină, a fost demolat. La început, biserica avea o singură încăpere, de formă dreptunghiulară. În perioada 1728 – 1733 i s-au adus unele modificări adăugându-i-se absidele laterale și pridvorul, care formează împreună cu construcția inițială un ansamblu unitar bine proporționat. Fațadele bisericii sunt împărțite în două registre inegale, printr-un brâu format din ghirlande de frunze și flori. Registrul inferior, remarcabil de înalt, este decorat cu o succesiune de arcade prelungi în acoladă, susținute pe semicoloane angajate. Registrul superior, mult mai îngust, este ornat cu un șir de medalioane înfățișând figuri de sfinți. Cel mai important element din punct de vedere decorativ este pridvorul, prevăzut cu cinci arcade poliobate¹¹ sprijinite pe coloane din piatră cu fuserile în torsadă și capiteliuri neocorintice. Coloanele sunt legate între ele

www.oldpostcards.ro

Comunitatea colecționarilor de cărți poștale vechi. Informații în limba română, colecții și descrieri. Se pot crea conturi de utilizator, fiecare utilizator poate să-și expună propria colecție.

Old Postcards.ro

în partea inferioară printr-o balustradă bogat sculptată, având ca motiv central o scenă biblică – lupta lui Samson cu leul. Pereții exteriori sunt împodobiti cu picturi reprezentând vrejuri, frunze și flori, dominante fiind culorile roșu și galben¹². Ușile de la intrare poartă podoaba unor migăloase sculpturi în lemn.¹³ Ușile și ferestrele prezintă ancadramente din piatră sculptate cu motive florale și vegetale. Între anii 1899 – 1904 biserica a suferit o reclădire după planurile lui Ion Mincu, iar după dispariția acestuia, arhitectul I. Zagoritz s-a ocupat de refacerea acesteia¹⁴

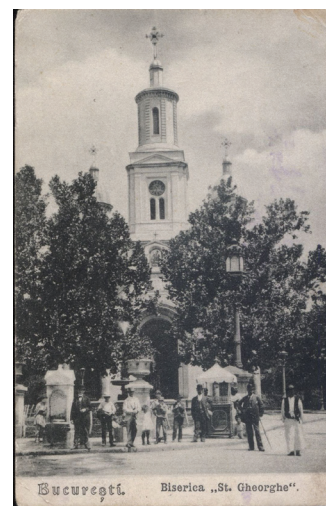
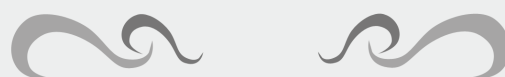

Fig.6. Biserica Sf. Gheorghe

Cea mai mare dintre ctitoriile înălțate în București de Constantin Brâncoveanu se află pe locul bisericii unei vechi mănăstiri care, la sfârșitul secolului al XVII-lea, era înconjurată cu ziduri și înzestrată cu chilii. Constantin Brâncoveanu a ridicat aici o biserică de mari proporții – pentru acea vreme – folosind un plan asemănător celui al celebrei sale ctitorii – Mănăstirea Hurezi. Biserica a fost târnosită la 29 iunie 1707, cu mare fast în prezența patriarhului Ierusalimului, marele

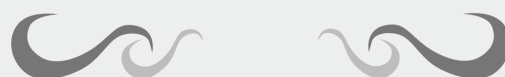

Colecționarul Român pe Twitter.com

La adresa:

<http://twitter.com/colectionarulro>

Se vor putea citi rapid ultimele noutăți de pe Colecționarul Român, Cartofilie, Transylvanian-Numismatics.com (forum) și de pe Magazinul Colecționarilor.

cărturar Hrisant Nottara, a mitropolitului Târnovului, Dionisie și a exarhului Sofiei, Axentie. Ea făcea parte dintr-un mare complex de clădiri care alcătuiau „Hanul Sfântul Gheorghe-Nou”. Marele incendiu din 23 martie 1847 a distrus complet hanul producând serioase avarii și bisericii. Aceasta a fost renovată în 1852 – 1853 de către arhitectul X. Villacrosse, refăcându-se și picturile murale de către pictorii C. Lecca și M. Popp. În interior se află două pietre funerare, una acoperă mormântul domnitorului Ioan Mavrocordat (1716-1719), așa cum arată inscripția, iar cealaltă lespede, fără inscripție, se află pe mormântul ctitorului Constantin Vodă Brâncoveanu, ucis la Istanbul, împreună cu cei patru fii ai săi. Abia la începutul secolului trecut s-a descoperit că domitorul este înmormântat sub lespede fără nume. Biserica se află pe Bulevardul Brătianu în Piața Kilometrului 0.¹⁵

Fig. 7. Biserica Sfântul Vasile

Biserica cu hramul Sfântul Vasile de pe strada Polonă, a fost construită în anul 1909, după planurile arhitectului Carol Cora, prin contribuția și grija comunității românești a transilvănenilor, stabiliți în București. Folosită până în anul 1948 de credincioșii care aparțineau cultului greco-catolic, este preluată după 21 octombrie 1848 de Biserica Ortodoxă. Concepută în stilul bisericilor moldovenești din secolul al XV-lea, nu are pridvor, pronaosul și naosul au forme pătrate în plan și sunt despărțite printr-un arc puternic. Peste naos se ridică o turlă sveltă, sprijinită pe arce tipic moldovenești. Se remarcă existența contraforturilor ce consolidează pereții exteriori în dreptul arcelor ce despart naosul de pronaos și de altar. Finisajul exterior este din cărămida aparentă, fațadele înalte sunt încoronate cu o friză de ocnițe simple mai mari, nepictate, în care există butoni smălțuiți. Intrarea în biserică se face printr-un portal impozant, cu ancadramentul sculptat în piatră, desupra acestuia, într-o fridă terminată semicircular, un mozaic reprezintă icoana hramului. La interior biserică nu este pictată, pereții fiind împodobiți cu icoane înrămate.¹⁶

Fig.8. Biserica Rusă

O notabilă prezență în peisajul arhitecturii bucureștene este Biserica Rusă. În 1905, ambasadorul rus Giers, lansează inițiativa construirii unei biserici ruse la București, cu aprobarea Curții Imperiale de la Sankt Petersburg, care a și pus la dispoziție suma de 600.000 ruble din aur. Responsabil cu planurile a fost arhitectul rus Preobrajenschi. Ornamentele și o parte din icoanele de pe pereții exteriori au fost executate de pictori și sculptori ruși și italieni. Pictura, ce acoperă aproape 1150 metri pătrați, a fost realizată în tehnica uleiului mat de pictorul Vasilev, fiind singura sa operă realizată în afara granițelor Rusiei. Catapeteasma, sculptată în lemn și poleită cu foiță din aur, a fost făcută la Moscova după modelul celei din catedrala „Sfinții Apostoli” din Moscova. Biserica, are formă de cruce, iar stilul este evident rusesc, redat și de forma celor șapte turlă. Până la Primul Război Mondial, biserica a servit în exclusivitate drept capelă pentru legația Rusă. După revoluția bolșevică din Rusia și încheierea Primului Război Mondial, fostul ambasador țarist la București, Poklevski-Koziell, a rămas oarecum liderul neoficial al comunității ruse din România, ocupându-se și de biserică. O dată cu restabilirea relațiilor diplomatice dintre România și U.R.S.S., în 1934, Poklevski-Koziell transferă administrarea bisericii legației Iugoslaviei, creând astfel o dispută diplomatică. Din 1935, fosta biserică rusă cu hramul Sfântului Nicolae, a trecut sub autoritatea statului român și în jurisdicția Patriarhiei Române – Arhiepiscopia Bucureștilor care, în acod cu Ministerul Cultelor, a pus-o la dispoziția Universității pentru a servi drept capela studenților și profesorilor (având în vedere proximitatea Universității dar și perspectiva bisericii dinspre Universitate). Între 1947 – 1957 biserica va trece din nou sub jurisdicția Patriarhiei Moscovei, iar în 1957 patriarhul Alexei hotărăște trecerea Bisericii Ruse din București în jurisdicția Bisericii Ortodoxe Române. În ianuarie 1922, Sfântul Sinod și Preafericitul Teoctist hotărăsc să redea biserica studenților.¹⁷

Fig.9. Biserica Grecească

Aflată în partea de est a pieței Pache-Protopopescu, între bulevardele Ferdinand I și Pache-Protopopescu, biserica în forma de templu antic a fost construită în apropierea unui vechi cimitir grecesc ce se întindea în acea vreme până la Foișorul de Foc. Pentru că în București nu exista o biserică a Comunității Elene, iar membrii ei foloseau alte lăcașe pentru celebrarea slujbelor, în 1890 ambasadorul grec M. Paparigopoulos aducea la cunoștința membrilor comunității dorința unui bancher grec din România de a înființa o biserică elenă. Primaria Capitalei a aprobat cererea Ambasadei Greciei și a concedat terenul de pe bulevard pentru construirea bisericii și școlii grecești, iar în 1898, terenul de 1899,58 mp a fost cumpărat de însărcinatul cu afaceri al Legației Regatului Greciei la București. Lucrările au început în

1899 după planurile arhitectului A. Lardel. Biserica are înfățișarea unui templu ionic grecesc. Pe cele 12 trepte aflate în față se ajunge la platforma pe care se află cele 6 coloane, canelate, cu capitelluri ionice, ale porticului de vest postate la o distanță de 3 m față de zidul cu portalul de intrare. Pe laturile lungi se desfasoară câte 10 coloane. Fațada principală și posterioară se încheie cu frontoane purtând o cruce în vârf și acrotere la extremități. Naosul este împărțit în trei nave, prin cele două șiruri de câte 4 coloane în stil corintic. O boltă semicilindrică pictată acopera nava. În fața nișei semicirculare a altarului se află un superb iconostas sculptat în marmură albă, cu o înălțime mai mică decât a navei, lăsând să se vadă pictura bolții altarului. Deasupra ușilor împărătești se află picațată „Cina cea de taină”. Pictura interioară, în stil neobizantin, este realizată în panouri, având în mijlocul bolții centrale pe Iisus Pantocrator, într-un medalion de mari dimensiuni.¹⁸

1) Cezara Mucenic, **Străzi, piețe, case din vechiul București**, Editura Vremea XXI, București, 2004, p. 7.

2) Ibidem, p. 11.

3) Constantin Rezachevici, „Bucureștii evului mediu până la 1821” **în București 550 ani de la prima atestare documentară 1459 – 2009**, ARCUB, București, 2009, p. 20.

4) Ibidem, p. 27.

5) Dragoș Carciga, „Biserica lui Bucur: Avaturile unui monument – 1913 – 1940” **în București materiale de istorie și museografie XXIII**, MMB, București, 2009, p. 263.

6) Dan Berindei, Sebastian Bonifaciu, **București: ghid turistic**, Editura Sport-Turism, București, 1978, pp. 31 – 32.

7) Silviu N. Dragomir, **Un București mai puțin cunoscut**, Editura Lucman, București, 2008, pp. 34 – 35.

8) Mihai Lancuzov, „Lăcașe de cult” **în Orașele României: Sfârșitul secolului XIX – începutul secolului XX**, MNIR, București, 2008, p. 31.

9) Dan Toma Dulciu, **Istoria Bucureștilor prin bisericile sale**.

10) Dan Berindei, Sebastian Bonifaciu, Op.cit., pp. 38 – 39.

11) Ibidem, pp. 39 – 40.

12) Mihai Lancuzov, Op.cit., p. 32.

13) Dan Berindei, Sebastian Bonifaciu, Op.cit., p. 40.

14) Mihai Lancuzov, Op.cit., p. 32.

15) Dan Berindei, Sebastian Bonifaciu, Op.cit., p. 37.

16) Lucia Stoica, Neculai Ionescu-Ghinea, **Enciclopedia lăcașurilor de cult din București**, Vol.I, Editura Universală, București, 2005., p. 325.

17) Dan Falcan, **O bijuterie a arhitecturii Bucureștilor: Biserica Rusă în București materiale de istorie și museografie XV**, MMB, București, 2001, pp. 93 – 97.

18) Lucia Stoica, Neculai Ionescu-Ghinea, **Op.cit.**, pp. 344 – 345.

Erori de batere medievale Tripu gros - Sigismund III

- DR. ADRIAN POPOVICI -

Probabil că marea majoritate a colecționarilor pasionați de numismatica medievală au în colecție piese poloneze și printre ele măcar o monedă Sigismund III.

Sigismund III Vasa (20 iunie 1566 – 30 aprilie 1632) fiu al lui Johan III Rege al Suediei a fost încoronat Rege al Poloniei și Mare Duce al Lituaniei în 1587, în perioada 1592 – 1599 deținând și titlul de Rege al Suediei.

În lunga sa domnie au fost bătute numeroase monede, celebră fiind piesa de 100 ducați licitată la Stack's în ianuarie 2008 cu 1,38 milioane de dolari; dar totuși în colecțiile nostre cel mai cunoscut nominal fiind triplul gros de argint – sunt mulți ani de batere, numeroase monetării emitente, multe variate de ștanță, executate îngrijit din argint de bună calitate, și ..... puține erori de batere (excluzând descențările).

În cele ce urmează doresc să prezint o eroare, o dublă batere datorată probabil faptului că ștanța s-a rupt.

1598 - 3 groși, AG, 20,8 x 20,0 mm., 1,90 gr, Av.-Rv. ||, monetaria Poznan. (Fig.1)

Av.: SIG III . D : G . REX . PO . M . D . L .

Rv.: III / GROS . ARG . / TRIP . R . PO / I/F H/R / 9 8

Gravori: Jan Firlej "IF" și Herman Rudiger "HR"

Pe avers se remarcă deplasarea grupului de litere "MDL" și a coroanei regale cu 45° în sensul acelor de ceasornic; deasemeni se poate observa că nu toată coroana a suferit această translație, litera "I" din "SIG" fiind așezată sub coroană (Fig.2). În concluzie consider că acest mic fragment deplasat, evidențiat mai jos (Fig.3), aparține singurei zone de pe suprafața flanului păstrată din baterea inițială, apoi moneda a fost reștanțată, din ștanță lipsind fragmentul în cauză.

Pe revers se observă rotirea cu 45° în sens invers acelor de ceasor-

www.allnumis.ro

Un portal românesc de numismatică ce oferă catalog de prețuri pentru piese din toată lumea, sistem de licitații, articole, concursuri și multe alte secțiuni de interes.

Toate acestea 100% gratuit.

e-mail : echipa@allnumis.ro

nic și deplasarea spre stânga a valorii nominale "III", a stemei vasa (snop de paie încoronat) și a călărețului lituanian (Fig.4). Analiza comparată a piesei în discuție cu o monedă bătută cu o ștanță aproape identică este edificatoare (Fig.5, Fig.6).

Fig.1

Fig.2

Fig.3

Fig.4

Fig.5

Fig.6

Carol I și a doua sa capitală în imagini medalistice (III)

- ANDONE CUMPĂTESCU -

MEMBRU AL SOCIETĂȚII NUMISMATICE ROMÂNE

Biserica Sfântul Nicolae Domnesc din Iași este, cum se știe, ctitoria lui Ștefan cel Mare din anii 1491-1493. Cum am aratat în partea a doua a acestui material, un timp a fost catedrală mitropolitană și aici au fost unși în scaun mai toți dintre domnitorii Moldovei de la Al. Lăpușeanu la Grigore Alexandru Ghica la 2 oct. 1849.

Biserica Trei Ierarhi, „mândră podoabă arhitectonică a Iașului, cât și a Moldovei întregi...Trisfetitele...locaș dumnezeiesc construit în întregime din piatră și marmură sculptate cu multă măiestrie...o adevărată broderie de sus până jos, și rând cu rând nu se aseamănă”¹⁰ este, cum de asemenea se știe, ctitoria lui Vasile Lupu din 1639.

Impresiile produse asupra contemporanilor ne sunt cunoscute din însemnările lui Paul de Allep și ale altor străini care au vizitat la timpul respectiv Iașul. Cu toate reparațiile făcute celor două edificii ecleziastice de-a lungul existenței lor, timpul își va fi pus amprenta asupra acestora, din moment ce, încă din 1878 arhiereul Iosif Bobulescu informa Ministerul Cultelor că biserica Trei Ierarhi avea „neapărată trebuință de o radicală reparație..... deoarece nu mai putea rezista în starea în care este”, iar în aprilie 1882 s-a încheiat contractul de restaurare cu arhitectul francez Andre Lecomte de Nouy¹¹.

La vizita din 1883, „după impulsul Părechei Regale” (pag. 275), lucrările au demarat efectiv și întregi porțiuni au început să fie refăcute. Un an mai târziu problema restaurării s-a pus și pentru biserica Sfântul Nicolae Domnesc.

Restaurarea celor două monumente arhitecturale, cu cheltuielile suportate de statul român, dar și cu o contribuție din partea regelui Carol I și a reginei Elisabeta, era încheiată în anul 1904.

Inaugurarea și sfințirea lor, în luna octombrie a anului respectiv, constituie o nouă ocazie pentru regele Carol I de a veni în a doua sa capitală, mai ales că se implicase direct în decorarea și dotarea lor. „Două monumente de artă și cultură, a căror origine numără secole în trecut, sunt astăzi întreg restaurate, mulțumită inițiativei și sprijinului Maiestății Voastre. De ele erau legate până acum două nume pururi celebre în cartea neamului românesc, a lui Ștefan cel Mare și Vasile Lupu. De astăzi se leagă numele Majestății Voastre de aceste două falnice așezăminte...”, va spune primarul Iașului în preziua sfințirii celor două lăcașuri de cult și monumente (pag. 524).

Sfințirea bisericii Sfântul Nicolae Domnesc din 2 octombrie s-a desfășurat după un ritual de excepție, care a cuprins și întocmirea unui „ACT DE FONDAȚIUNE” semnat de înaltele personalități participante, „Majestățile Lor și Altețele Lor Regale, de Mitropolit, de Episcopii de Argeș, Dunărea de Jos, Huși, și Buzău, de Miniștrii, Comandantul Corpului IV de armată, Rectorul Universității de Iași, Primar, Prefect, de Primul Președinte al Curții de Apel și de arhitectul Lecomte du Nouy” și care a fost așezat într-o casetă de argint și pus, după ritualul bisericesc, la locul cuvenit (pag.525).

Fig. 7 av

Fig. 7-8 rv

Fig. 8 av

Evenimentul restaurării a fost marcat și pe o plachetă, (bronz, 70/50 mm, sculptor C. Popescu), realizată din inițiativa regelui Carol I, și pe care acesta a distribuit-o persoanelor oficiale participante. Câmpul aversului plachetei (fig. 9av) este împărțit în trei registre – două în partea de sus și exerga. Exerga - circa o treime din suprafață – cuprinde o inscripție pe șapte rânduri BISERICA DOMNEASCĂ SFÂNTUL NICOLAE / ZIDITĂ ÎN IAȘI DE ȘTEFAN VOEVOD / DOMNUL MOLDOVEI 1491 – 1493 / RECLĂDITĂ DIN TEMELIE DUPĂ / PATRU SECOLE DELA MOARTEA / MARELUI DOMN DE REGELE CAROL / ÎN AL 38-LEA AN DE DOMNIE 1904 / C. POPESCU. În registrul din dreapta sus, se prezintă imaginea edificiului restaurat privit din S / E, iar în partea stângă, sus, pe un ram de laur, se sprijină un medalion rotund cu chipul încoronat fără bust al ctitorului, în profil spre dreapta, cu mustață și plete bogate pieptănate pe spate și inscripția ȘTEFAN / VOEVOD. Aversul acestei plachete are alături de alte calități și o notă de originalitate absolută în concepere. În partea dreaptă, rândurile trei, patru și cinci ale inscripției din exergă se frâng într-un spațiu pe care este plasat un chip uman fără bust, în profil spre stânga, care primește și comunică mesajul sacru din partea sfântului protector, ilustrat spre baza edificiului. Chipul uman schițat în exergă poate fi imaginea autoportret a sculptorului C. Popescu, sculptor care alături de Stork ș.a., la sfârșitul secolului al XIX-lea, pune bazele medalisticii românești originale și la care Constantin Moisil remarcă delicatețea în executarea contururilor, între altele¹². Reversul prezintă imaginea bust, în uniformă militară cu decorații, a regelui Carol I în profil spre stânga, având dedesubt inscripția pe două rânduri CAROL I / DOMN ȘI REGE AL ROMÂNIEI (fig. 9rv). Placheta etalează prin revers faptul că C. Popescu este, după Carniol la 1896, al doilea gravor pământean care realizează portretul medalistic al suveranului român. Fără teama de a greși, putem afirma că sculptorul profesor C. Popescu ocupă un loc de valoare aparte în istoria creației medalistice

www.cartofilie.ro

românești, operele sale impresionând prin subtilitatea mesajului și finețe, grație, delicatețe sculpturală, calități care dau plachetelor sale o notă aparte de lirism, de sensibilitate poetică.

Perla Trei Ierarhilor, sub noua ei înfățișare din 1904, a fost sfințită a doua zi, 3 octombrie, după același înalt ritual din ziua precedentă, cuprinzând în plus depunerea Siciului cu Moaștele Sfintei Cuvioase Parascheva, adus în ajun de la Mitropolie, după ce a fost purtat pe brațe de opt preoți împrejurul bisericii. „Biserica Trei Ierarhi așa cum este reclădită, după un studiu aprofundat al arhitecturii sale primitive, reprezintă o tranziție între stilul bizantin și gotic. Exteriorul zidirii lucrat cu multă măiestrie, se prezintă ca o fină dantelă de piatră. Interiorul arată o decorațiune simplă, dar foarte bogată, prin mulțimea lucrărilor în marmură, smalt, bronz și fildeș, dispuse în modul cel mai artistic. Catapeteasma de marmură de Carara și bronz, cu portretele în mozaic, stranele și odoarele toate dăruite de M.S. Regele, sunt adevărate obiecte de artă, cu o formă elegantă și o mare finețe de lucru”, spune N.A.Bogdan, adăugând și faptul că pe o placă de marmură din interior se consemnează anul reconstrucției și donațiile regale pentru aceasta (pag. 528). N.A.Bogdan ne mai informează că regele Carol I a revenit în aceeași după amiază și, însoțit de arhitectul Lecomte du Nouy, a examinat îndeaproape biserica Trei Ierarhi și i-a felicitat pe proiectanți și executanți.

S-au realizat atunci încă două plachete. O primă plachetă, (bronz slab argintat, 70/50 mm, sculptor G. Popescu), este realizată din inițiativa Regelui și a fost, ca și cea a bisericii Sfântul Nicolae Domnesc, distribuită participanților oficiali. Pe avers, (fig. 10av) medalia are în plan îndepărtat imaginea bisericii Trei Ierarhi văzută din sud-est, profilată pe raze de soare, și cei Trei Ierarhi patroni ai acesteia. În partea stângă este imaginea unui stejar ce are la rădăcina două scuturi cu stemele Moldovei și Munteniei. Sub imaginea bisericii este o inscripție pe șapte rânduri: BISERICA SFINȚILOR TREI IERARHI ZIDITĂ ÎN / IAȘI DE VASILE VOEVOD / DOMNUL MOLDOVEI 1639 / RECLĂDITĂ DIN TEMELIE DE / REGELE CAROL I ÎN AL 38-LEA / AN DE DOMNIE 1904. Pe revers, (fig. 10rv) este dăltuit chipul regelui, în profil spre stânga, ca și la precedenta medalie, cu bust, având pe el, în partea de jos, inscripție pe două rânduri CAROL I / DOMN ȘI REGE AL ROMÂNIEI.

A doua realizare medalistică, inițiată de firma Șaraga

(plachetă romboidală din bromz, cu latura de 45 mm după *Catalogul medaliiilor moldo - române de la 1600 la 1906*¹³, dar și de 36 mm, după măsurătoarea autorului acestor rânduri, cu toată la unul din colțuri), are pe avers trei medalioane, realizări grafice cu efigii greu de acceptat, ale regelui Carol I și domnitorilor Ștefan cel Mare și Vasile Lupu (fig. 9av). Pe reversul plachetei (fig. 9rv) sunt imaginile celor două biserici și următoarea inscripție: RESTAURATE / ÎN 1904 / SUB DOMNIA / M.S. REGELEI CAROL I (sus pe patru rânduri) BIS. SF. NICULAI 1493 – BIS. TREI IERARHI 1639 (la mijloc, sub edificiului) FIIND / MITROPOLIT AL MOLDOVEI ȘI SUCEVEI / PARTENIU, / PRIM MINISTRU D.A. STURDZA, / MINISTRUL CULTELOR SP. HARET, / PRIMAR C. B. PENESCU (jos pe șase rânduri).

Fig. 9 av

Fig. 9 rv

În finalul acestui periplu istorico-medalistic, se impune de la sine concluzia că domnitorul și regele Carol I a onorat cea de a doua capitală a sa și prin implicarea directă în realizarea sau restaurarea unor edificii simbol ale arhitecturii acesteia, dar și prin reflectarea acestora în documente de metal.

Imaginilor medalistice care au ca obiect de reflectare relația regelui Carol I cu Iașul le mai putem adăuga și altele.

O plachetă romboidală din 1906 (argint, 33mm) este realizată de COMUNA IAȘI ÎN AMINTIREA / JUBILEULUI DE 40 DE ANI / DE DOMNIE A GLORIOSULUI / DOMN ȘI REGE CAROL I, așa cum citim în legenda de pe banda marginală dispusă pe cele patru laturi ale aversului (fig. 10av). În rama rombului este înscris un medalion cu două efigii acolate (de la urcarea pe tronul României și din anul jubiliar). În spațiile rămase libere, pe direcția punctelor cardinale, sunt plasate: la Nord-scut cu stema ținutului, la Sud-17 AUGUST, la Vest -1866, la Est -1906. Pe reversul plachetei (fig. 10rv), o cvadrigă flancată de anii 106-1906 și având deasupra capul împăratului Traian, ne comunică faptul că în anul jubiliar respectiv s-au împlinit și 1850 DE ANI DE LA CUCERIREA / DACIEI / DE CĂTRE TRAIAN, așa cum se consemnează și în inscripția pe trei rânduri plasată deasupra stemei orașului Iași, în exergă. Inscripția F ȘARAGA de pe reversul plachetei clarifică problema genezei acesteia – de realizarea ei s-au ocupat comercianții Fany și Elias Șaraga, patronii firmei „Autorii Români”, iar proiectul este opera profesorului Celesti Fabio de la Școala de Arte și Meserii din Iași.

Fig. 10 av

Fig. 10 rv

FORUMUL TRANSYLVANIAN NUMISMATICS

Discuții pe teme numismatice,
identificări piese, falsurile de pe
piață, sfaturi de la cei cu experiență
mai bogată. Anunțuri
vânzare-cumpărare, schimburi,
programul târgurilor
colecționarilor, concursuri cu premii.

www.transylvanian-numismatics.com

Mai prezentăm în final o realizare medalistică din 1912, când regele Carol I a realizat ultima vizită în cea de a doua capitală a sa cu ocazia dezvelirii statuii domnitorului Al. I. Cuza din Piața Bacalu.

Fig. 11 av1

Fig. 11 rv

Fig. 11 av2

Colecționarul Român pe Twitter.com

La adresa:

<http://twitter.com/colectionarulro>

Se vor putea citi rapid ultimele noutăți de pe Colecționarul Român, Cartofilie, Transylvanian-Numismatics.com (forum) și de pe Magazinul Colecționarilor.

www.cartofilie.ro

Opera lui Raffaello Romanelli, monumentul domnitorului Cuza din actuala Piață a Unirii dezvelit în 1912, apare pe o medalie din aur, argint și bronz, de mai multe dimensiuni, cu și fără toartă. Reversul (fig.11rv) prezintă bustul lui Cuza privit din față, încadrat de două inscripții semicirculare: ALEXANDRU IOAN I CUZA (sus) 5/24 FEBRUAR 1859-2 MAI 1864-11 FEBRUAR 1866 (gravat greșit 5/24 FEBRUAR în loc de 5/24 IANUARIE).

Se impun câteva precizări în legătură cu imaginea domnitorului de pe această medalie. Expresia feței este discutabilă. Discutabilă este și vestimentația militară a bustului. Sunt detalii, dar nu suficiente (din moment ce nu se poate observa steaua mare de pe epoletul vizibil), că ținuta militară respectivă (gulerul, franjurile și modelul de pe epoleți, decorațiile, eșarfa) este aceea a generalului de divizie¹⁴. Oricum, portretul medalistic respectiv este singular și nu a mai fost reluat.

Aversul medaliei înfățișează impozantul monument din Piața Unirii, văzut de la baza soclului și din perspectivă sud-vestică, timbrat de inscripția sub formă de nimb ROMÂNIA RECUNOSCĂTOARE MARELUI DOMNITOR ROMÂN, continuată, de o parte și de alta, CUZA-/VODĂ și, în exergă, JASI-1912. Exceptând greșeala de pe avers, medalia redă, cu simț al proporțiilor și finețe în execuție, monumentul care domină centrul orașului Iași de mai bine de nouă decenii. Suntem convinși că cititorii vor observa că imaginile medalistice ale monumentului din figurile 11av1 și 12av2 nu sunt identice.

Note:

10. N.A.Bogdan, op. cit., pag. 203 ;

11. Pentru cititorii mai puțin avizați vom preciza că restaurarea bisericii Trei Ierarhi s-a întins pe o perioadă de peste 20 de ani pe motivul că estimările inițiale nu au corespuns cu ceea ce arhitectul Lecomte du Nouy și adjuncțul său arhitectul Nicolae Gabrielescu au descoperit pe măsură ce lucrările se derulau, între altele, că piatra din zidul exterior se sfărâma. În epocă s-au purtat discuții aprinse și controversate mai ales după 1889 când lucrările exterioare erau încheiate și când schelele au fost desfăcute. A fost consultată Comisia monumentelor istorice (D. Sturdza, G. Lahovari, G. Tocilescu) și H. Revoil, arhitectul monumentelor istorice și membru al Institutului Franței, care au concluzionat că refacerea „exteriorului acestei...minuni monumentale a României...face cea mai mare onoare arhitecturii care a conceput-o și a condus-o...sub toate privințele” cum aflăm din lucrarea lui Nicolae Grigoraș Biserica Trei Ierarhi din Iași, Editura Mitropoliei Moldovei și Sucevei, Iași, 1982, pag. 101, 102, 106 și 108 ;

12. Const. Moisil, Arta noastră medalistică în „Cronica Numismatică”, anul I, nr. 5, sept. 1920, pag. 32 ;

13. publicat în Buletinul Societății Numismatice Române, anul III, trimestrul III/IV, 1905, trimestrul I/II, 1906;

14. Cristian M. Vlădescu, Uniformele armatei române, Ed. Meridiane, 1927, pag. 42 (fig. 42) și pag. 59 (fig. 58);

Notgeldurile de hârtie românești - Notgelduri emise în Arad (11)

- ALDOR BALAZS -

(CONTINUAREA ARTICOLULUI DIN NUMĂRUL 8, SERIA II,

AL REVISTEI COLECȚIONARUL ROMÂN)

„Orașele din provincie se plâng de mult că se confruntă cu tulburări cauzate de absența de pe piață a monedelor de 10 și 20 fileri. Mai multe orașe au vrut să emită deja anul trecut bani de necesitate, dar din cauza protestelor Băncii Austro-Ungariei au trebuit să renunțe la planurile lor. Se pare că între timp Banca și-a schimbat poziția, pentru că nu a avut nimic împotriva biletelor emise de Sopron și alte orașe austriece” (cotidianul Veszpremi Egyetemes, 1918 VIII 17).

“Absența monedei mărunte este utilizată ca o sursă de venit în unele locuri... Reprezintă obiect de vânzare-cumpărare, ba mai mult, moneda mărunță are deja curs de schimb. În unele orașe se plătește cu 20-30% peste valoarea nominală pentru monedele mărunte” (cotidianul Szegedi Naplo, 1918 IX 15).

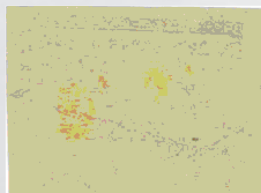
Continuăm prezentarea bonurilor emise de diverși particulari și întreprinderi, menite să înlocuiască mărunțișul dispărut de pe piață, cu bonurile emise de Editura “Ziarul Proaspăt”. Există variante la ornamentele întipărite în stânga și dreapta valorii nominale, și la hârtia pe care au fost tipărite. Pe unele s-a aplicat ștampila editurii, și au fost semnate de mână. Posibil să existe și alte nominaluri pe lângă cele prezentate aici

52 - 10 FILLER - 1:2

Aradi Friss Ujsag (Editura Ziarul Proaspăt din Arad). Unifață.

53 - 20 FILLER - 1:2

Aradi Friss Ujsag (Editura Ziarul Proaspăt din Arad). Unifață.

54 - 20 FILLER - 1:2

Aradi Friss Ujsag (Editura Ziarul Proaspăt din Arad). Unifață, 62 x 52mm.

55 - 30 FILLER - 1:2

Aradi Friss Ujsag (Editura Ziarul Proaspăt din Arad). Unifață.

56 - 40 FILLER - 1:2

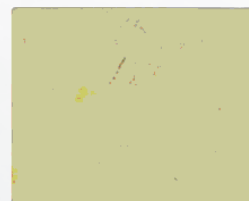
Aradi Friss Ujsag (Editura Ziarul Proaspăt din Arad). Unifață.

57 - 50 FILLER - 1:2

Aradi Friss Ujsag (Editura Ziarul Proaspăt din Arad). Unifață.

58 - 70 FILLER - 1:2

Aradi Friss Ujsag (Editura Ziarul Proaspăt din Arad). Unifață.

Bonuri emise de librăria Deak Bela, din strada Forray. Pe unele din ele a fost aplicată ștampila de formă ovală a comerciantului.

59 - 10 filler - 1:2

Deak Bela könyvkeresk., Forray-utca. (Librăria Deak Bela, strada Forray). Unifață.

60 - 20 FILLER

Deak Bela könyvkeresk., Forray-utca. (Librăria Deak Bela, strada Forray). Unifață.

61 - 30 FILLER

Deak Bela könyvkeresk., Forray-utca. (Librăria Deak Bela, strada Forray). Unifață.

62 - 40 FILLER

Deak Bela könyvkeresk., Forray-utca. (Libraria Deak Bela, strada Forray). Unifață.

63 - 50 FILLER

Deak Bela könyvkeresk., Forray-utca. (Libraria Deak Bela, strada Forray). Unifață.

64 - 60 FILLER

Deak Bela könyvkeresk., Forray-utca. (Libraria Deak Bela, strada Forray). Unifață.

65 - 70 FILLER

Deak Bela könyvkeresk., Forray-utca. (Libraria Deak Bela, strada Forray). Unifață.

66 - 80 FILLER

Deak Bela könyvkeresk., Forray-utca. (Libraria Deak Bela, strada Forray). Unifață.

Bonuri emise de Intreprinderea de Mașini-Unelte din Arad. Ștampilate, și cu semnături de mână pe revers. Există variante la culoarea hârtiei pe care au fost tipărite.

67 - 10 filler - 1:2

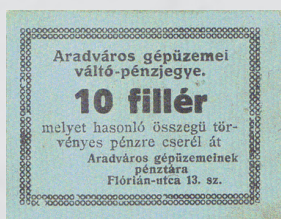

Aradváros gépüzemiei váltó-penzjegye (Intreprinderea de Mașini-Unelte din Arad).

68 - 20 filler - 1:2

Aradváros gépüzemiei váltó-penzjegye (Intreprinderea de Mașini-Unelte din Arad).

58 x 45mm

58 x 48mm

Bon emis de băcănia lui Hoffmann Jozsef:

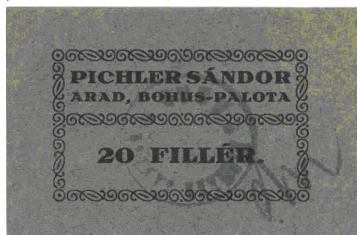
69 - 10 fill.

Hoffmann Jozsef. Unifață.

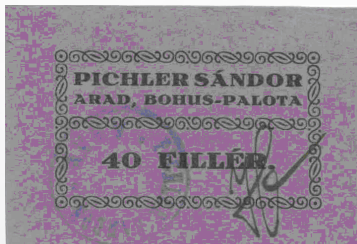
Bonuri emise de Pichler Sandor, ștampilate și semnate de mână:

70 - 20 FILLER

Pichler Sandor / Arad, Bohus Palota (Palatul Bohus). Unifață, 61x42mm.

71 - 40 FILLER

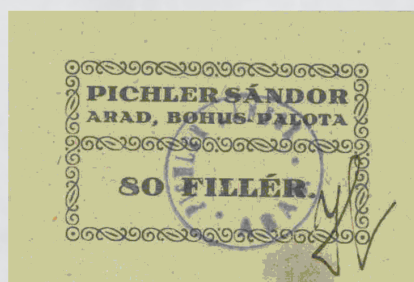
Pichler Sandor / Arad, Bohus Palota (Palatul Bohus). Unifață, 61x42mm.

72 - 60 FILLER

Pichler Sandor / Arad, Bohus Palota (Palatul Bohus). Unifață, 60 x 42mm.

73 - 80 FILLER

Pichler Sandor / Arad, Bohus Palota (Palatul Bohus). Unifață, 61x42mm.

Bon emis de berăria lui Kadar Ferenc (posibil să existe și alte nominaluri pe lângă cel prezentat aici):

74 - 60 fill. - 1:2

Kadar Ferenc sörösmunka. Ștampilată pe revers.

Bonuri emise de Restaurantul și Berăria Palcoviciu, cu ștampilă și semnătură de mână pe revers (posibil să existe și alte nominaluri pe lângă cele prezentate aici):

75 - 20 FILL.

Restaurantul PALCOVICIU / Berărie.

77 - 30 FILL.

Restaurantul PALCOVICIU / Berărie.

78 - 40 FILL

Restaurantul PALCOVICIU / Berărie.

79 - 50 FILL.

Restaurantul PALCOVICIU / Berărie.

80 - 80 FILL.

Restaurantul PALCOVICIU / Berărie.

Bonuri emise de Cafeneaua Hungaria, din Palatul Neuman (posibil să existe și alte nominaluri pe lângă cele prezentate aici):

81 - 30 fill.

Cafeneaua Hungaria – 1919. Unifață, 38 x 27mm.

82 - 40 fill.

Cafeneaua Hungaria – 1919. Unifață, 38 x 27mm.

83 - 50 fill.

Cafeneaua Hungaria – 1919. Unifață, 38 x 27mm.

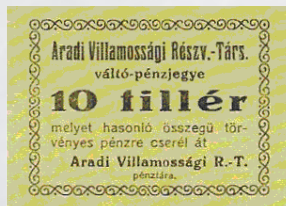
84 - 60 fill

Cafeneaua Hungaria – 1919. Unifață, 38 x 27mm.

Bonuri emise de Societatea Tramvaielor, Arad (posibil să existe și alte nominaluri pe lângă cele prezentate aici):

85 - 10 filler

Societatea tramvaielor – fără dată. Unifață, 60 x 47mm.

MBR-444

86 - 20 filler - 1:2

Societatea tramvaielor – fără dată. Unifață, 60 x 47mm, cu ștampilă și semnătură de mână pe revers.

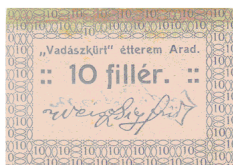
87 - 50 filler

Societatea tramvaielor – fără dată. Unifață, 60 x 47mm.
MBR-445

Bonuri emise de Restaurantul Cornul Vânătorului:

88 - 10 filler - 1:2

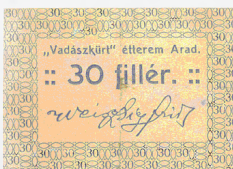
Unifață, 86 x 61mm.

89 - 20 filler - 1:2

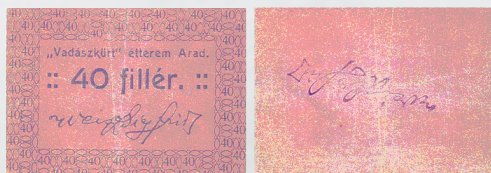
Unifață, 86 x 61mm.

90 - 30 filler - 1:2

Unifață, 86 x 61mm,

91 - 40 filler - 1:2

Unifață, 86 x 61mm.

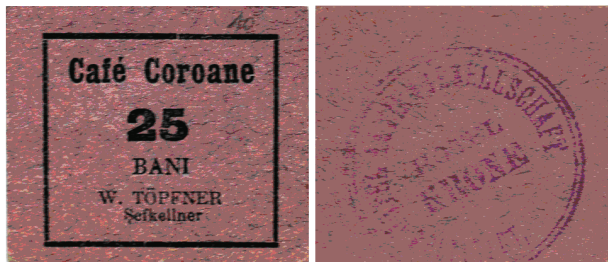
92 - 50 filler - 1:2

Unifață, 86 x 61mm.

Bon emis de Cafe Coroane – Hotel Krone:

93 - 25 BANI

Cafe Coroane; W. Töpfnér – Sef Kellner; 40 x 35mm.

Bon emis de editura cotidianului Aradi Hirlap (posibil să existe și alte nominaluri):

94 - 20 filler

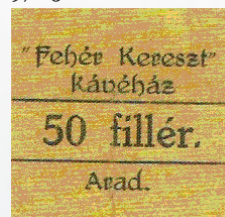

Bonuri emise de restaurantul Crucea Albă (posibil să existe și alte nominaluri și variante pe lângă cele prezentate aici):

95 - 30 filler

96 - 40 filler

97 - 50 filler

98 - 60 filler

Îi mulțumim domnului HR pentru sprijinul acordat la realizarea acestui material.

Evenimente și personalități din istoria episcopiei romano-catolice de Iași reflectate medalistic

- ANDONE CUMPĂTESCU -

După informațiile noastre prima imagine medalistică care se referă la Episcopia Romano-Catolică de Iași datează din anul 1906 și este dedicată celui dintâi păstor al acesteia, NICOLAE IOSIF CAMILLI. Vom extrage din lucrarea noastră *Personalități ale Iașului în imagini medalistice* date despre activitatea acestuia cât și despre reflectarea sa medalistică.¹

« Legătura viitorului episcop romano-catolic cu Iașul datează din 1881, când era Vizitator Apostolic în Vicariatul Apostolic al Moldovei. În anul 1884, Papa Leon al XIII-lea ridică Vicariatul Apostolic al Moldovei la rangul de Episcopie, în fruntea căreia a fost numit Nicolae Iosif Camilli.

Prima grijă a episcopului Camilli a fost înființarea Seminarului diecezan, care își deschide cursurile la 29 septembrie 1886. Al doilea obiectiv a fost organizarea activității Diecezei - problemă spinoasă din cauza Ordinului Franciscanilor. De altfel, relațiile tensionate cu Provincia Franciscană au condus la demisia sa din 10 mai 1894.

La 30 august 1904 acceptă revenirea la Episcopia de Iași (în perioada 1901-1904 a fost Arhiepiscop de Tomis), ocazie cu care trimite o scrisoare din Roma, în care cere de la credincioși ascultare, supunere și sprijin spiritual, de la preoții diecezani dăruire totală pentru apostolat, de la toți unire și dragoste reciprocă și evitarea oricărui conflict între naționalitățile existente pe teritoriul Episcopiei.

„Îmi mai rămâne a spune un ultim cuvânt, și-l zic deschis catolicilor care locuiesc în Eparhia mea, fie ei indigeni ori străini, fie clerici sau laici. Ca și în timpul întâiei mele administrațiuni a Eparhiei de Iași așa și în aceasta a doua pe care o voi lua din nou...eu am intențiunea și voința ca toți credincioșii încredințați mie să iubească precum se cuvine patria lor română, dacă sunt indigeni sau să respecte și să păzească datorile ospitalității române, dacă sunt străini, să păstreze aceasta din urmă și dragostea și obiceiurile patriei pentru țara lor natală, precum e datorita lor, dar să nu pretindă a introduce uzuri ale lor și obiceiuri în bisericile mele, nici să încerce a exercita vreo influență în țara ospitalieră a României”².

Organizează activitatea celor patru Decanate ale Diocezei (Iași, Siret, Bistrița și Trotuș), stabilind cu rigurozitate atribuțiile decanilor, preoților și dascălilor. Iată o caracterizare de epocă: „Aspru cu toți, foarte strict în apărarea și promovarea disciplinei bisericesti din care cauză a devenit odios foarte multora atât în clerul diecezan cât și în cel franciscan. Totuși mereu la datorie în păstrarea sufletelor”³. Și, în sfârșit, o altă apreciere aparținând scriitorului Marius Teodorian Carada: „Monseniorul Camilli avea o imensă idee despre vrednicia preoțească și era gelos din cale afară de prestigiul ei. Din această pricină părea uneori aspru”⁴.

Catolicii din Iași îl prețuiau pe exigentul,

mereu activul și bunul organizator Episcopul Nicolae Iosif Camilli, din moment ce în 1906 îi immortalizează chipul pe o medalie la Jubileul Episcopal (1881-1906). După cum spuneam mai sus, Nicolae Camilli este fondator, în 1886, al Seminarului catolic. Menționăm că, în 1906, călugării din „Societatea lui Isus” se retrag din Seminar și din parohiile catolice din Moldova. Din anul 1910 Seminarul va avea conducerea și corpul profesoral dintre cetățenii români și va pregăti preoți numai pentru bisericile catolice din Moldova. A funcționat până în 1907 în casele de lângă Biserica Catolică, an în care s-a mutat în noile construcții din dealul Copoulu.⁵

Medalia despre care vorbeam (bronz, 40 mm) are pe avers, fig. 1av, chipul lui Nicolae Iosif Camilli văzut din față, cu puțin bust, în ținută specifică și un lanț agățat de butonieră, de care atârnă un însemn al demnității credem, ce nu se observă decât parțial.

Chipul demnitarului catolic, descoperit, cu părul relativ răvășit, cu barbă bogată ce se împreună cu perciunii, are ceva din alura sfinților din iconografia veche. Nimic din reprezentarea sa medalistică nu etalează asprimea de care vorbește Marius Teodorian Carada în citatul de mai sus.

fig. 1 av

fig. 1 rv

Reprezentarea aversului, fig. 1rv, are în partea de sus o inscripție reliefată semicirculară: NICOLAE IOSIF CAMILLI ARHIEP. EPISC. DE IAȘI, continuată cu numele gravorului scris cu litere foarte mici: JOHNSON (citit din exterior).

Medalia are în centrul reversului emblema cu însemnele demnității episcopale, alcătuită din scut sfâșiat în cruce având pe linia ce desparte cartierele 1 și 2 soare, cu ochi, nas și gură în cerc, și 16 raze ondulate; în cartierul 3, Fecioara Maria cu Pruncul și sceptru, iar în cartierul 4, leu agățat cu patru globuri dispuse simetric sus și jos (simbol al celor patru decanate aflate sub autoritate episcopală?)⁶. Scutul este timbrat de cruce cu patru brațe (alt simbol al celor patru decanate?). De scut atârnă o panglică cu decorație, pe care este o altă panglică ondulată tip etichetă cu motto-ul JUSTITIA DUCE NON FLECTAR. Scutul este timbrat cu pălăria de arhiepiscop, având câte 10 ciucuri de fiecare parte. Întreaga reprezentare heraldică a reversului este înconjurată de bandă mărginită de cercuri liniare purtând inscripția CATHOLICII DIN IAȘI DE JUBILEUL EPISCOPAL (de la stânga la dreapta) 1881-1906, între două rozete. Menționăm că nu avem informații despre gravorul JOHNSON care semnează medalia.

Luată în ansamblu, medalia impresionează prin bogăția simbolurilor de pe revers și prin maniera originală în care este realizat chipul unui demnitar catolic (spiritualizarea figurii).

Prețuirea credincioșilor catolici pentru primul lor Episcop se materializează și în faptul că este înmormântat în Catedrala Romano-Catolică din Iași, în stânga altarului, lângă statuia Sfântului Anton⁷ ».

O altă medalie care se referă la Episcopia Romano-Catolică Iași este realizată în anul 2004, la împlinirea a 120 de ani de existență. Preluăm prezentarea catedralei și a medaliei din lucrarea

ea noastră *O istorie a Iașului în imagini medalistice* ⁸.

« Cu acordul autorului, vom face rezumat dintr-un text conceput și pus la dispoziția noastră de preotul Alois Moraru ⁹.

Potrivit tradiției, catolicii din Iași au construit o biserică în intervalul 1540-1594, care este menționată în relatările și însemnările unor călători străini, iar în documente interne, începând cu anul 1629, în special în cele elaborate de misionarii franciscani din Iași. Tradiția bisericii catolice din Iași, împărtășită și de episcopii Petru-Bogdan Bakšic, vizitator apostolic în Moldova, în 1641, și Marco Bandini, care a vizitat orașul Iași în 1645, sugerează ideea că biserica închinată Maicii Domnului ar fi fost construită de boierul Ioanachi, „grec de neam și de religiu, postelnicu lui Vasile Vodă”. Domnii Moldovei au acordat acestui așezământ numeroase privilegii, printre aceștia numărându-se Dimitrie Cantemir, în 1711, și Ioan Mavrocordat, în 1746, care „îngădui să se facă biserica frânțășcanilor”. În 1752, sultanul porunca lui Constantin Racoviță, domnul Moldovei, să nu împiedice, ci, dimpotrivă, să ajute la ridicarea bisericii catolice din Iași.

Biserica de lemn a suferit foarte mult în decursul timpului, în special din cauza deselor năvăliri ale cazacilor și tătarilor, în mai multe rânduri fiind mistuită de flăcări, așa cum s-a întâmplat în 1660 și în 1766. După incendiul din octombrie 1766, domnul Moldovei, Grigore Ghica, a aprobat ridicarea unei biserici latine din piatră. În martie 1782, domnul Constantin Moruzi aproba, la rândul său, catolicilor „să vă faceți biserică de piatră, după cum viți ave, și nu veți fi supărat”. În același an, aprobarea era confirmată de noul domn Alexandru Mavrocordat. Construcția noului edificiu, realizat în stil baroc, cu influență italiană, a început, în 1782, sub privegherea preotului Anton Mauro și a fost finalizată, în 1789, de preotul Fidelis Rocchi. La data de 15 august a aceluiași an, biserica a fost sfințită. Din punct de vedere arhitectural, aceasta reprezintă un exemplu unic în Moldova de artă barocă, deși elemente baroce se întâlnesc și în câteva biserici ortodoxe din Iași, în special la Golia.

Edificiul catedralei catolice „Adormirea Maicii Domnului” a suferit mult de-a lungul anilor, în urma cutremurelor din 1802, 1940 și 1977, precum și în urma incendiului din 1827. După cutremurul din 14 octombrie 1802, preotul Dominic Brocani a coordonat lucrările de reparare a bolții și a turnului clopotniță de la intrare. După incendiul din 19/20 iulie 1827 (focul cel mare), lăcașul a fost din nou renovat, sub conducerea preotului

Inocențiu Pamfli.

Interiorul bisericii a căpătat forma actuală în 1869, ca urmare a amplelor lucrări de restaurare inițiate de episcopul Iosif Salandari. Restaurarea a fost efectuată de arhitectul Matia Nitschmann, începând cu anul 1864, în baza unor planuri datând din anul 1862 și aparținând arhitectului Gruber. Cere-monია de binecuvântare a lucrărilor de restaurare s-a desfășurat cu toate solemnitățile (fanfară militară, prezența principalelor oficialități ale orașului, a corpului preoțesc, a lucrătorilor, a episcopului Salandari).

Arhitectul Nitschmann a modificat total, într-un timp foarte scurt, absida și interiorul bisericii (rămase în forma actuală), între anii 1864 și 1866. Episcopul Salandari a fost atât de mulțumit de lucrare, încât, la 9 septembrie 1866, l-a propus Sfântului Scaun pe arhitectul Nitschmann în vederea primirii unei medalii.

În perioada 1864-1874 au fost efectuate în paralel și alte lucrări importante de restaurare sau amenajare a bisericii.

Orga, a treia din câte a avut în dotare biserica de-a-lungul timpului, a fost adusă din Viena, la 12 aprilie 1904. În anul 1913, I. Smolinski scria cu privire la noua orgă că era „măreață și sonoră”, acompaniind armonice și impresionant corul catedralei, la fel de valoros în epoca respectivă.

Clopoțele actuale au fost instalate, în turnul bisericii, după anul 1777. Același I. Smolinski a realizat, în 1913, transcrierea inscripțiilor de pe acestea.

Pictura catedralei „Adormirea Maicii Domnului” a fost realizată în 1869 de călugărul franciscan Giuseppe Carta, din Palermo, cel care pictase și biserica Pera din Constantinopol. Acest pictor italian, scria în 1913, I. Smolinski, „a dat viață pereților și bolților catedralei, turnând în culori acele chipuri pline de farmec, caracteristice picturii apusene, care răpesc și desfată ochiul privitorului”.

Slujitorii bisericii au fost, la început, cu mici excepții, franciscani, iar apoi iezuiți din Polonia și preoți italieni. În această biserică au avut loc evenimente memorabile, precum cel din 1891, când, pentru prima dată în istoria Moldovei, 11 seminariști au primit, în timpul Liturghiei pontificale, tonsura de la episcopul Nicolae Iosif Camilli. Menționăm, de asemenea, instalarea episcopilor: Nicolae Iosif Camilli (1884), Dominic Jaquet (1895), Alexandru Cisar (1920), Mihai Robu (1925) și Anton Durcovi (1948).

Revenind la medalia care ne-a prilejuit periplul de mai sus, observăm că aceasta impresionează prin linia zveltă a edificului de pe avers (fig. 2av), redat din perspectivă sud-estică și într-o spațialitate care sugerează unicitatea și existența în timp. Ca realizare grafică se înscrie pe linia realismului clasic, impus de Haralamb Ionescu în arta gravurii de la Monetăria Statului. Nu înțelegem de ce pe ambele fețe ale medaliei apar inițialele lui Maximilian Fetița (MF), care este realizator tehnic-medalist și nu ale, sau, măcar, nu și ale col. prof. Valeriu Bria, căruia îi aparține proiectul artistic.

Acceptăm ideea că imaginea catedralei este redată pe avers ca simbol al Episcopiei Romano-Catolice din Iași, la jubileu de 120 de ani. Din nefericire distribuirea elementelor constitutive ale legendei de pe avers poate crea confuzii în receptarea mesajului, din moment ce, în câmpul central, deasupra imaginii catedralei, este plasată inscripția JUBILEU 120 DE ANI, iar de o parte și de alta a acesteia, anii 1884 și 2004. Noi înțelegem că este

<http://numismon.blogspot.com>

*Un spațiu virtual ce se adresează
în primul rând celor pasionați de
numismatică*

vorba de jubileul Episcopiei, ca instituție ecleziastică, și nu de cel al edificiului. Ne întrebăm însă dacă contemplatorii neavizați ai medaliei nu vor înțelege că este vorba de jubileul edificiului. Această posibilitate de receptare putea fi evitată, după opinia noastră, fie, prin renunțarea la cercul liniar interior, care segmentează legenda aversului în două inscripții, fie, prin eliminarea textului JUBILEU 120 DE ANI, care se subînțelege, și amplasarea anilor 1884-2004, în inscripția EPISCOPIA ROMANO-CATOLICĂ IAȘI-ROMANIA, pe banda mărginită de cerc liniar exterior și cerc liniar interior, în locul celor două motive ornamentale de formă rombică.

fig. 2 av

fig. 2 rv

Reversul (fig. 2rv) are meritul de a fi realizat a doua imagine medalistică a episcopului Nicolae Iosif Camilli, după cea realizată de Jonson în 1904 și prezentată mai sus, de această dată, într-o impresionantă alură statuară, care sugerează locul și rolul acestuia în viața urbei și în ierarhia Bisericii Romano-Catolice din Iași ».

În zona centrală a orașului Iași, pe strada Ștefan cel Mare și Sfânt, dar din păcate, cel puțin deocamdată, așa cum altădată a fost cazul clădirii Teatrului Național, nu cu deschidere la artera principală, la 15 august 1990 s-a pus piatra de temelie a unui edificiu care înobilează zestrea arhitectonică de excepție a urbei, Catedrala Romano-Catolică „Sfânta Fecioară Maria, Regină”. Din motive care nu interesează aici, abia în octombrie 1993 este turnată placa la cota zero iar la Crăciunul aceluiași an se

celebrează prima Liturghie la subsol. După cum citim în pliantul editat cu ocazia sfințirii, din care am extras și datele de mai sus, în 24 iunie 1998 se celebrează prima Liturghie în edificiul ridicat. În perioada 1998-2005 sunt continuate lucrările la acoperiș, finisare și mobilare. Imponanța edificiului este ilustrată nu numai de impresionantele detalii arhitecturale ale exteriorului și interiorului, de semnificațiile acestora, pe care numai datorită specificului medalistic al acestui material nu le detaliem, ci și de datele tehnice (diametru exterior -38 m, diametrul cupolei centrale -24 m, înălțimea interioară sub cupolă -16 m, înălțimea totală 36 m - 26 m ai edificiului și 10 m ai crucii) și capacitatea spațiului de cult (peste 1500 locuri – 1000 la parter, în bănci și interspațiu, 500-600 la balcoane).

fig. 3av

fig. 3rv

La 1 noiembrie 2005 catedrala a fost sfințită și s-a consacrat altarul. Momentul a fost immortalizat și pe o interesantă operă medalistică, (argint, 50 mm) pe care o vom prezenta în continuare.

Pe avers, fig. 3av, în bandă circulară exterioară și cerc perlat, este redată, cu detalii realiste, imaginea catedralei, surprinsă de la intrarea principală și cuprinsă în inscripția circulară de forma nimbului, SFINȚIREA CATEDRALEI „SFÂNTA FECIOARĂ MARIA, REGINĂ”, flancată de însemne ale crucii. În exergă este legenda pe două rânduri IAȘI / 1 NOIEMBRIE și inițialele realizatorilor timișoreni, OD și FvK, respectiv prof. dr. Octavian Dogariu, gravura și dr. Franz von Klimstein, grafica aversului.

Măreția este dată de viziunea de ansamblu asupra edificiului immortalizat pe medalie cât și de simetrie, proporționalitate și mai ales de simbolistica detaliilor. Cităm din pliantul realizat la sfințirea catedralei „Privită din afară catedrala seamănă cu o coroană ce trimite spre regalitatea lui Cristos care îi face părtași pe Maria și pe creștini de aceeași demnitate, cu referință la unitate, forma catedralei este o invitație la realizarea rugăciunii lui Isus: « Ca toți să fie una », emblemă și dorință a păstorului Diecezei de Iași. Semnele și simbolurile introduc în istoria mântuirii...Cupola... reprezintă cerul, monograma lui Cristos și razele care coboară pe cei patru stâlpi (îi reprezintă) pe cei patru evangheliști...”.

Pe revers, fig. 3rv, este reprodusă, în bandă liniară marginală și cerc perlat, compoziția heraldică, stemă a Excelenței Sale Petru Gherghel, episcopul diecezan de Iași, având în partea de sus legenda arcuită EPISCOPIA ROMANO-CATOLICĂ IAȘI, flancată de însemne ale crucii, iar în cea de jos, anul consumării evenimentului, 2005. Emblema episcopala este cuprinsă lateral de ramuri dispuse vertical, în stânga, de laur și în dreapta, de stejar. Sub ramul de stejar sunt inițialele AW, ale autorului graficii reversului, ing. Alpár Wonerth din Timișoara.

Emblema Excelenței Sale Petru Gherghel este o compoziție cu note de specificitate ale demnității de episcop, având în zona

Orașul Sui
Bucur

<http://orasulsuibucur.blogspot.com/>

centrală scut timbrat cu pălărie episcopală cu ciucuri ce atârnă de o parte și de alta. Scutul sfâșiat încrucișat este așezat pe panglică cu devisa „CA TOȚI SĂ FIE UNA” și are, după cum receptăm noi imaginile simbol, în cartierul 1, palatul episcopal, în cartierul 2, vechea catedrală, în cartierul 3, Maica Domnului, Maria iar în cartierul 4, Sfântul Iosif cu sceptru, protectorul Diocezei Romano-Catolice de Iași.

În anul 2008 s-au împlinit 120 de ani de la naștere și 60 de ani de la numirea în funcția de episcop romano-catolic de Iași, de către Papa Pius al XII-lea, a dr. Anton Durcovici, ocazie cu care, instituția pe care a slujit-o și pentru care s-a sacrificat a inițiat realizarea unei medalii cu dublă semnificație, aniversativă și comemorativă.

fig. 4av

fig. 4rv

Înainte de prezentarea medaliei se impun succinte date biografice ale episcopului dr. Anton Durcovici. S-a născut în anul 1888 la Deutsch Altenburg în Austria în familia modestă a lui Francisc Durcovici, muncitor ziler într-o carieră de piatră. Murindu-i soțul, în 1893, Maria Durcovici, până atunci casnică, a trebuit să muncească din greu, ca spălătoreasă și croitoreasă, pentru a-i întreține pe cei doi orfani. În anul 1895 tânăra văduvă, Maria Durcovici a fost chemată la Iași pentru a ajuta la muncă în restaurantul unei rude înstărite, Osterreicher al cărei soț decedase. În 1898, nepoata și copiii, Anton și Francisc au urmat-o pe mătușa lor la București.

Studiile viitorului episcop au fost începute la Iași în școala primară a Parohiei Romano-Catolice și continuate la București la Școala și Liceul „Sfântul Andrei”, timp în care a fost și ministru, mai întâi în capela călugărițelor de pe strada Pitar Moș și mai apoi, ca urmare a strădaniilor și devotamentului dovedit, în palatul arhiepiscopului Netzhammer, la recomandarea căruia va fi trimis, pentru studii filozofice și teologice, la Roma.

În 1911 se întoarce la București cu două doctorate și licență în dreptul bisericesc precum și cu aprecieri elogioase din partea rectorului Colegiului „Propaganda Fide” în care studiasă.

Preotul dr. Anton Durcovici și-a început activitatea ca profesor de religie la Liceul „Sfântul Iosif” și administrator parohial la Tulcea, apoi la Târgoviște, Buzău și Giurgiu. Fiind cetățean austriac, în timpul primului război mondial, a fost internat în lagăr, s-a îmbolnăvit de tifos iar urmările le-a îndurat toată viața. A fost eliberat împreună cu ceilalți preoți ca urmare a intervenției arhiepiscopului Netzhammer, la regele Ferdinand și la primul ministru I.I.C.Brătianu. Din 1924 până în 1948, cu conștiinciozitate și dăruire totală, s-a ocupat, în calitate de rector și profesor, de seminarul din București, dar a îndeplinit și funcția de vicar general al arhidiecezei de București, judecător și confesor. Pentru ca foștii săi elevi să trăiască în spiritul educației primite în seminar a înființat și condus, ca director, Unio Apostolica Clerici, iar pentru profesori și studenți, revista spiritual științifică Farul nou unde, între colaboratori, au fost și filosoful Nichifor Crainic, teologul

ortodox și omul de cultură Gala Galaction și criticul literar I. M. Rașcu.

Viața exemplară, înțelepciunea, temeinica pregătire și devotamentul i-au condus destinul spre Dieceza Romano-Catolică de Iași unde a fost consacrat episcop la 5 aprilie 1948, în condițiile în care autoritățile statului român de atunci au adoptat noi legi pentru învățământ cât pentru culte și ca urmare au denunțat unilateral concordatul cu Sfântul Scaun, semnat la 10 mai 1927. Față de măsurile care vor decurge din aplicarea legilor respective, „*reacția episcopului Durcovici a fost aceea de a apăra drepturi fundamentale ale Bisericii, dincolo de aspectul represiv ce avea să decurgă în urma acestor acțiuni*”¹⁰. Au urmat arestarea, nesfârșitele interogatorii în beciurile securității, întemnițarea la Sighetu Marmăției și sacrificiul suferit în condiții cumplite.

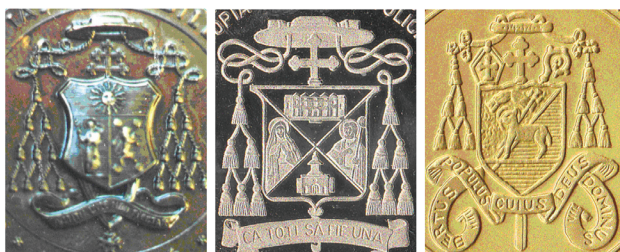
Vom încheia aceste scurte considerații cu un citat din prefața intitulată *Spre amintire veșnică* a Excelenței Sale Petru Gherghel la lucrarea pr. prof. dr. Florian Müller *Viața episcopului de Iași, dr. Anton Durcovici, martir*, din care ne-am inspirat și noi: „*Viața sa oferită în totalitate Bisericii și moartea sa în teribila închisoare din Sighetu Marmăției l-au înscris în rândul eroilor și martirilor neamului nostru și al Bisericii noastre*”¹¹.

Revenind la medalie observăm că pe aversul acesteia, fig. 4av, pe o bandă mărginită de cerc liniar exterior și cerc liniar interior este dispusă în două părți legenda: ANTON DURCOVICI, sus, Episcopus † 1948 Iassiensis, jos. Întreaga zonă centrală a aversului este dominată de efigia episcopului Durcovici având deasupra umărului drept anii existenței sale lumești, dispuși pe două rânduri despărțite de linie orizontală, 1888 / 1951. Imaginea medalistică realizată după macheta sculptorului Maximilian Fetița ne duce cu gândul la o caracterizare din Buletinul istoric al Diocezei Iași aparținând diaconului Cristinel Farcaș „*Statura sa înaltă și slabă, fața ascetică, chipul nobil și binevoitor, expresia clară a feței, privirea lui sfredelitoare și, mai ales, nevinovăția vieții, toate acestea au făcut să fie prețuit peste tot ca un preot catolic autentic*”¹².

Pe revers, fig. 4rv, conform uzanțelor este emblema episcopului dr. Anton Durcovici. În lucrarea pr. prof. dr. Florian Müller o găsim prezentată după cum urmează: „*Stema episcopului este compusă dintr-o navă în furtună în care stă Mielul lui Dumnezeu cu steagul victoriei, în mijloc crucea, înconjurată de cârja episcopală și de mitră, iar jos motoul episcopului: BEATUS POPULUS CUIUS DOMINUS EST DEUS (Fericit poporul al cărui Domn este Dumnezeu)*”¹³.

Reprezentarea reversului este încadrată de bandă marginală cu legenda arcuită sub forma nimbului, POPULUS FIDELIS IN PERPETUAM EIUS MEMORIAM FELICITER DEDICAT (Poporul credincios dedică cu bucurie (medalia n.n), spre veșnica sa amintire), continuată în partea de jos, Die 17 Maii 2008¹⁴.

Este, dacă nu ne înșeală memoria și bagajul de cunoștințe din domeniu, o a doua realizare medalistică ieșeană cu legendă în limba latină, după medalia UMF din 2004, la care doar legenda reversului este în această limbă. În legătură cu acest fapt ne vom permite să observăm motivația recurgerii la textul latin. Prin medalia UMF credem că autorii au vrut să accentueze ideea de elită a școlii academice medicale ieșene; prin medalia în discuție, pe lângă ideea nivelului academic de excepție al dr. Anton Durcovici, credem că se sugerează și aceea a adeziunii totale a acestuia față de Papalitate, în speță față de Biserica Romano-Catolică.

Anul 600 al Moldovei urbane în numismatică și filatelie - 2008

- ADRIAN HOMUTESCU -
- MARIO HOMUTESCU -

Stemele episcopilor Nicolae Iosif Camilli, Petru Gherghel, Anton Durcovici, decupaje din fig 1rv, 2rv, 3rv

Comparând emblemele episcopilor Nicolae Iosif Camilli, Anton Durcovici și Petru Gherghel, pe care le-am decupat în imaginile de mai sus, putem lesne constata o unitate în diversitate a elementelor heraldice ce le compun: scut timbrat de pălărie episcopală, ciucuri, panglică cu deviză, însemnul crucii. La emblema Excelenței Sale episcop Petru Gherghel în cartierele scutului, după cum am văzut mai sus, pot fi cu ușurință intuite imagini simbol ale diecezei: palatul episcopal, vechea catedrală romano-catolică, Maica Domnului, Maria și Sfântul Iosif, tronul diecezei.

Note:

1. Editura Junimea, Iași, 2002, pag.125-127);
2. Anton Despinescu, Scurt istoric al Bisericii catolice din Moldova, Institutul Teologic Romano-Catolic de Grad Universitar Iași, facultatea de Teologie pentru Laici, Iași, 1995, pag. 52;
3. Idem, pag. 53;
4. Idem, pag. 59;
5. N.A.Bogdan, op. cit., pag. 268;
6. Marcel Sturdza Săucești, Heraldica, Ed. Științifică, 1974, pag. 70-71 și 73;
7. Cordiale mulțumiri adresăm și pe această cale prof. Liliana Brătescu care ne-a înlesnit documentarea și preotului Fabian Doboș pentru informațiile competente oferite.
8. Editura Timpul, Iași, 2004, pag. 91-93;
9. Îi mulțumim, și pe această cale, pentru calda înțelegere, amabilitatea și promptitudinea cu care ne-a pus la dispoziție materialul și ne-a facilitat obținerea medaliei, prin bună-voința inițiatorului, monseniorul Petru Gherghel. Vezi pentru detalii privind Episcopia Romano-Catolică de Iași: Alois Moraru, Incursiune în istoria celor 120 de ani ai Episcopiei Romano-Catolice de Iași, în Buletin istoric, revistă a Episcopiei Romano-Catolice Iași, nr. 5 (2004), pag.7-44 și Alois Moraru, Iosif Răchiteanu, Păstorii Diecezei de Iași și rectorii Seminarului diecezan, Editura Sapientia, Iași, 2004;
10. Diac. Cristinel Farcaș Aspecte antropologice în gândirea lui Anton Durcovici. Omul integral sub aspect spiritual și social, în Buletin Istoric al Episcopiei Romano-Catolice Iași Departamentul de cercetare științifică, nr. 5, Editura Presa Bună, Iași, 2004, pag. 128;
11. Pr. prof. dr. Florian Müller, Viața episcopului de Iași, dr. Anton Durcovici, martir, Editura Presa Bună, Iași 1993, pag. 5;
12. Diac. Cristinel Farcaș, op. cit. pag. 131;
13. Pr. prof. dr. Florian Müller, op. cit. pag. 34-35;
14. Adresăm și pe această cale mulțumiri călduroase Excelenței Sale Petru Gherghel pentru promptitudinea cu care a răspuns rugămintii noastre de a ne oferi medalia sfințirii catedralei „Sfânta Fecioară Maria, Regină” cât și pe aceea a cinstirii memoriei episcopului martir dr. Anton Durcovici. Mulțumim pentru ajutor și dr. în istorie Dănuț Doboș, precum și pr. creștător Fabian Doboș, din Departamentul de Cercetare Științifică al Episcopiei Romano-Catolice Iași.

Un important eveniment cultural și național

În anul 2008, Iașiul a serbat 600 de ani de la prima atestare documentară, alături de multe orașe importante ale României și ale Moldovei medievale.

Prima mențiune documentară a capitalei de mai târziu a Moldovei este constituită de tratatul comercial de la 8 octombrie 1408 prin care domnitorul Alexandru cel Bun oferea negustorilor lioveni înlesniri vamale, stabilind totodată taxele ce aveau să fie plătite pentru mărfuri în vămile moldovenești. Cea mai veche mențiune lapidară a cetății Iașilor se află în interiorul bisericii armenesti, anul săpat în piatră (piatra mobilă) fiind 1395.

Cetatea Iașilor este desigur mai veche și decât acest document, putând data dinaintea fondării principatului Moldovei sau chiar dinaintea erei noastre, dacă supoziția că numele ei este legat de cel al tribului sarmat al iazigilor este adevărată.

Anul 2008 poate fi la fel de bine considerat un an aniversar „Moldova 600”, dat fiind că majoritatea orașelor importante ale Moldovei sunt atestate din anul 1408, prin documentul păstrat de la Alexandru cel Bun. Acest document arată că la începutul secolului al XV-lea Moldova devenise (de mai demult, credem) un stat european puternic, bine așezat, bogat în așezări urbane și activ în comerțul european. Doar sărăcia documentară și vicisitudinile istoriei fac ca acest document al primei atestări să fie relativ târziu, nefiind desigur primul de acest fel emis de cancelaria statului moldovenesc.

O dată cu capitala de mai târziu a principatului Moldovei au fost atestate, pentru prima oară cu certitudine, importantele târguri Bacău, (Țirgu) Neamț, Bîrlad, Cernăuți, Dorohoi, Tîghina și Troțuș.

Importanța documentului

Importanța documentului a fost recunoscută fără tăgadă de numeroase instituții care au amintit acest an prin emiterea de monede, medalii și timbre poștale. În conformitate cu informațiile de care dispunem, nu mai puțin de 9 emitenți au onorat „Anul 600 al Moldovei Urbane” prin documente în hîrtie și metal, marcînd deopotrivă revelatorul document păstrat de la Alexandru cel Bun cît și lumea, așa cum se prezenta în anul 2008.

Fiind un eveniment cultural și istoric major, celebrarea lui a depășit hotarele statului român.

Bilanțul anului aniversar Moldova urbană 600

În ordinea aproximativă a apariției, am sumat mai jos documentele emise în metal sau hîrtie (colecționabile) aniversînd acest frumos multicentenar. Foarte posibil, această înșiruire nu este completă.

Monede și medalii

M1. Banca Națională a Ucrainei

- 5 grivne (alpaca) - tiraj 45.000 - 600 de ani Cernăuți - 20 mai 2008

stema mică a Ucrainei, inscripția NAȚIONALINII BANK UKRAINI 5 GRIVENI (cu litere chirilice) însemnând BANCA NAȚIONALĂ A UCRAINEI 5 GRIVNE, anul 2008, sub an logo-ul Băncii Naționale a Ucrainei. În stînga este reprezentat un motiv cu romburi inspirat din acoperișul Universității din Cernăuți, în dreapta un felinar ornamentat din vremea stăpînirii austriece.

35 mm diametru, 16.54 g, al-paca (aliaj cupru-nichel-zinc de culoare argintie), margine cu zimți inscripția CERNIVȚI 600 ROKIV (cu chirilice) însemnând CERNĂUȚI 600 DE ANI, stema ucraineană a orașului, patru clădiri monument din Cernăuți

Cele patru clădiri reprezentate pe monedă sunt, de la stînga spre dreapta:

- biserica romano-catolică iezuită „Preasfînta inimă a lui Isus”, sfințită la 1894; în perioada comunistă aici s-a mutat arhiva orașului;
- casa-corabie, aflată la intersecția dintre strada principală (fostă Hauptstrasse, azi Golovna) și strada Shalom-Alehem;
- primăria orașului;
- fosta reședință mitropolitană, azi aparținînd Facultății de Teologie a Universității; în această clădire Consiliul Național Român a organizat Congresul General al Bucovinei, congres care pe 15 Noiembrie - stil vechi / 28 Noiembrie - stil nou a votat, în Marea Sală Sinodală a Palatului Mitropolitan din Cernăuți, „Unirea necondiționată și pentru vecie a Bucovinei în vechile hotare pînă la Ceremuș, Colacin și Nistru, cu Regatul României”.

M2. Banca Republicană Transnistreană

- 3 ruble transnistrene (aur) - tiraj 100 - 600 de ani Tighina - primăvara lui 2008

Datorită rarității deosebite, reproducem mai jos doar piesa de argint (cu aceeași compoziție), bătută în 2003.

valoarea nominală 100 RUBLEI, stema auto-proclamatei republici transnistrene (cu seceră și ciocanul), inscripția PRIDNESTROVSKII RESPUBLIKANSKII BANK (cu litere chirilice) însemnând BANCA REPUBLICANĂ [TRANS] NISTREANĂ, anul 2003

32 mm diametru, 14.14 g, argint 92.5%, margine netedă - Tiraj 500 (21 mm diametru, 8 g, aur 90%, margine netedă - Tiraj 100 - an de emisie 2008)

stema orașului Tighina din timpul ocupației țariste a Basarabiei, inscripția BENDERÎ (cu litere chirilice) însemnând BENDER (numele turcesc al Tighinei), trei ornamente și o bandă cu anul 1408.

După ocuparea țaristă a Basarabiei din 1812, rușii au preferat numele dat de turci, Bender, care ar însemna în turcă „port” sau poate „poartă”, celui băștinaș - Tighina.

Anul 1408, anul primei atestări documentare a Tighinei, nu este parte componentă a stemei, dar apare explicit pe monedă. Leul șezînd pe o terasă îl reprezintă pe Carol al XII-lea al Suediei, refugiat în raiaua Tighinei în 1709, după înfrîngerea de la Poltava în fața lui Petru cel Mare - terasa amintește starea sa de semicaptivitate, poziția șezîndă, înfrîngerea.

M3. Primăria Municipiului Iași

- medalie 600 de ani Iași de argint, bătută la Monetăria Statului - tiraj 50, octombrie 2008, cu titlul argintului marcat pe muchie

- medalie 600 de ani Iași de tom-bac argintat, bătută la Monetăria Statului - tiraj 100, octombrie 2008.

Stema municipiului Iași, inscripția MUNICIPIUL IAȘI, anii 1408 - 2008

Chipul lui Alexandru cel Bun, documentul moldovenesc din 1408, inscripția ALEXANDRU CEL BUN, anii 1400 și 1432

FORUMUL TRANSYLVANIAN NUMISMATICS

Discuții pe teme numismatice, identificări piese, falsurile de pe piață, sfaturi de la cei cu experiență mai bogată. Anunțuri vânzare-cumpărare, schimburi, programul târgurilor colecționarilor, concursuri cu premii.

www.transylvanian-numismatics.com

argint 92.5%, margine netedă
tiraj 50
titlul 925, incus pe muchie

M4. Primăria Municipiului Bacău

- medalie tombac 600 de ani de la prima atestare documentară - 2008 - tiraj probabil 1000

Biserica Precista din Bacău, stema municipiului Bacău, inscripțiile 600 de ani de la prima atestare documentară și Bacău 1408 -2008

Chipul lui Alexandru cel Bun, stema Moldovei, inscripția Io Alexandru Voievod, Domn a toată Țara Moldovei 1400 1432

M5. Complexul Muzeal Bucovina - Suceava

- medalie argintată - 600 ani de atestare documentară a orașului Cernăuți - 21 noiembrie 2008 - tiraj necunoscut

Fosta reședință metropolitană din Cernăuți, inscripțiile CATEDRALA METROPOLITANA, CERNĂUȚI 1408 2008 și COMPLEXUL MUZEAL BUCOVINA SUCEAVA

Chipul lui Alexandru cel Bun, documentul moldovenesc din 1408 pe care se citește "Io Alexandru Voievod... 1408 octombrie 8, Suceava", inscripția 600 ANI DE ATESTARE DOCUMENTARĂ A ORAȘULUI CERNĂUȚI

Produse filatelice

T1. Poșta Română

- Iași - 600 de ani de atestare documentară - 26 iunie 2008

LP 1813 - serie de 4 valori, tipărită în minicoli de 8 timbre și 6 viniete (fiecare valoare avînd o coală separată), cu emblemă Iași 600 policromă (oficială) - tiraj 25.000 serii

T1-1 - 1 leu - (48 mm x 33 mm) înfățișează biserica vechii mănăstiri Trei Ierarhi din Iași (Trisfetite), veche ctitorie a lui Vasile Lupu (prezent pe vinietă), vechi loc de cîntare a moaștelor Sfintei Paraschiva, una din cele mai frumoase biserici din România și din lumea creștină, astăzi loc de odihnă veșnică a ctitorului, a domnitorului și cărturarului Dimitrie Cantemir și a prințului Unirii Alexandru Ioan Cuza. Tot aici odihnesc părțile din moaștele sfintului Vasile cel Mare, unul din cei trei mari ierarhi ai creștinătății.

T1-2 - 1 leu 60 bani - înfățișează biserica mitropolitană a Moldovei, a cărei ridicare a fost gîndită de mitropolitul Veniamin Costachi (în două rînduri caimacam domnesc, prezentat pe vinietă) și ridicată pe locul a două alte biserici, una din secolul XV și una din secolul XVII. Deși hrîsovol domnesc de ridicare a bisericii monumentale datează din 1826, lucrările s-au încheiat abia în

1887. Pictura a fost realizată de pictorul Gheorghe Tattarescu. Sfințirea Catedralei, la 23 aprilie 1887, a fost un eveniment național, la ceremonie luînd parte regele Carol I și regina Elisabeta. Actual-

mente mitropolie a Moldovei, biserica găzduiește moaștele sfintei Paraschiva.

T1-3 - 2 lei 10 bani - înfățișează clădirea Teatrului Național din Iași (terminată în 1896), considerată cel mai frumos edificiu din România de acest gen, străjuită de statuia lui Vasile Alecsandri (prezent pe vinietă, primul mare dramaturg român, poet național necontestat înaintea lui Mihai Eminescu, autor al nenumărate poezii și piese de teatru de valoare, precum și a imnului de stat din epocă)

La Iași a luat naștere în 1837 primul teatru național românesc, Vasile Alecsandri numărîndu-se printre primii directori. Tot Iașii au fost și scena primului teatru evreiesc din lume, întemeiat de actorul și dramaturgul Avram (Avraham) Goldfaden.

T1-4 - 3 lei 10 bani - înfățișează clădirea Muzeului Unirii din Iași, reședință domnească a lui Alexandru Ioan Cuza (prezent pe vinietă), primul domn al României moderne și întemeietor al ei.

LP 1813a - minicoli de 8 timbre și 6 viniete (fiecare valoare avînd o coală separată), cu emblemă Iași 600 din foiță de aur - tiraj 20.400 serii.

LP 1813b - bloc de 4 timbre și 4 viniete (1 leu, 1 leu 60 bani, 2 lei 10 bani și 3 lei 10 bani, 182 mm x 98 mm), cu emblemă Iași 600 din foiță de aur - tiraj 21.300 serii

LP 1813c - carton filatelic numerotat cuprinzând seria de patru valori, obliterate cu cu ștampilă prima zi, cu descrieri în română și engleză, tiraj 500.

LP 1813d - mapa de prezentare a emisiunii, (tiraj necunoscut, cuprinzând blocul de 4 timbre, colița și picurile prima zi PPZ2)

LP - - mapa de prezentare a emisiunii distribuită de Primăria Iași cu ocazia festivităților Iași 600, cu semnătura reprodusă a primarului municipiului Iași, domnul Gheorghe Nichita (tiraj necunoscut, cuprinzând blocul de 4 timbre, colița și picurile prima zi PPZ1) - realizată cel mai probabil tot de Romfilatelia.

LP 1814

T1-5 - coliță, 7 lei 60 bani (133 mm x 100 mm), cu emblemă Iași 600 din foiță de aur - tiraj 23.300

Colița înfățișează Palatul Culturii, simbol al Iașilor, fost palat de justiție din 1926 pînă în 1955, construit în apropierea ruinelor curților domnești și a bisericii ctitorite de Ștefan cel Mare, Sfîntul Nicolae Domnesc. Palatul este străjuit de statuia ecvestră a lui Ștefan cel Mare și Sfînt, privind în lungul bulevardului ce îi poartă numele către Copou. Pe garda coliței se văd efigiile lui Alexandru cel Bun, domnitor din domnia căruia își au Iașii prima atestare și a lui Alexandru Lăpușneanu, domnitor ce a mutat aici capitala de la Suceava.

PPZ1 - plicuri prima zi simple (2 plicuri, fără coliță, cu două ștampile prima zi București) - tiraj 530

PPZ2 - plicuri prima zi avînd ștampilă prima zi de pe plic cu foiță de aur (2 plicuri, fără coliță, ștampilă prima zi București cu tuș negru aplicată pe timbre) - tiraj 500 [3].

T2. Poșta Moldovei

- Orașul Tighina - 600 de ani de la prima mențiune documentară, 8 octombrie 2008 (exact în ziua în care s-a împlinit sexcentenarul)

- coliță 600 de ani Tighina (valoarea 4 lei 20 bani) - tiraj necunoscut

- plic prima zi 600 de ani Tighina - ștampilă de prima zi fiind pusă la Varnița, lângă Tighina, tiraj necunoscut. Plicul este ilustrat cu stema interbelică a municipiului Tighina.

T3. Poșta Ucrainei

- Cernăuți - Aniversarea a 600 de ani - 4 octombrie 2008

- 1 timbru (valoarea 1 grivnă, 40 mm x 28 mm), tiraj 250.000

În dreapta este imaginea timbrului în lumină ultravioletă.

- plic prima zi, ștampilă de prima zi fiind pusă la Cernăuți, tiraj 4500

T4. Poșta Transnistreană

- 28 de valori în cinci colițe (patru nenumotate și una numerotată), valori care apar și pe patru blocuri mixte - Orașul Tighina 600 de ani - 8 oc-

- T4-1 - valoarea T - harta Moldovei în secolul al XV-lea
- T4-2 - valoarea T - Alexandru cel Bun
- T4-3 - valoarea T, hrisovul lui Alexandru cel Bun din 1408
- T4-4 - valoarea T, sultanul Suleiman Magnificul
- T4-5 - valoarea T, macheta cetății Tighina
- T4-6 - valoarea T - fragment lapidar de scriere arabă
- T4-7 - valoarea E - planul orașului Tighina
- T4-8 - valoarea E - biserica Schimbării la Față din Tighina
- T4-9 - valoarea E, harta ținutului Tighina
- T4-10 - valoarea E - clădirea colegiului medical
- T4-11 - valoarea E - podul de fier peste Nistru din 1871
- T4-12 - valoarea E - muzeul de istorie al regiunii
- T4-13 - valoarea R - Memorialul Gloriei Feroviare
- T4-14 - valoarea R - Palatul Culturii P. Tcacenco
- T4-15 - valoarea R, Memorialul Gloriei Militare
- T4-16 - valoarea R - clădirea corpului administrativ al Combinatului de mătase
- T4-17 - valoarea R - memorialul celor căzuți în 1992
- T4-18 - valoarea R - Portul Comercial pe Nistru
- T4-19 - valoarea E - calea armatei generalului P.I. Panin către Tighina
- T4-20 - valoarea E - generalul P.I. Panin
- T4-21 - valoarea E, asediul cetății Tighina la 1770
- T4-22 - valoarea E - predarea cetății Tighina
- T4-23 - valoarea E - generalul Potiomkin-Tavricevskii
- T4-24 - valoarea E - monumentul de la Tighina al batalionului de infanterie 55 Podolsk
- T4-25 - valoarea E - stema rusească a Tighinei
- T4-26 - valoarea R - ucuz transnistrean
- T4-27 - valoarea E - clădirea administrației de stat a orașului Tighina
- T4-28 - valoarea R - post de control al forțelor rusești de menținere a păcii

Conform sursei de pe internet [2], tirajul de seturi complete (colite și blocuri) este 200.

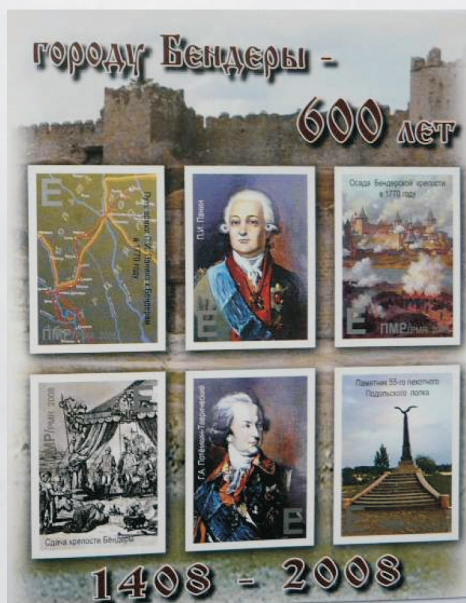
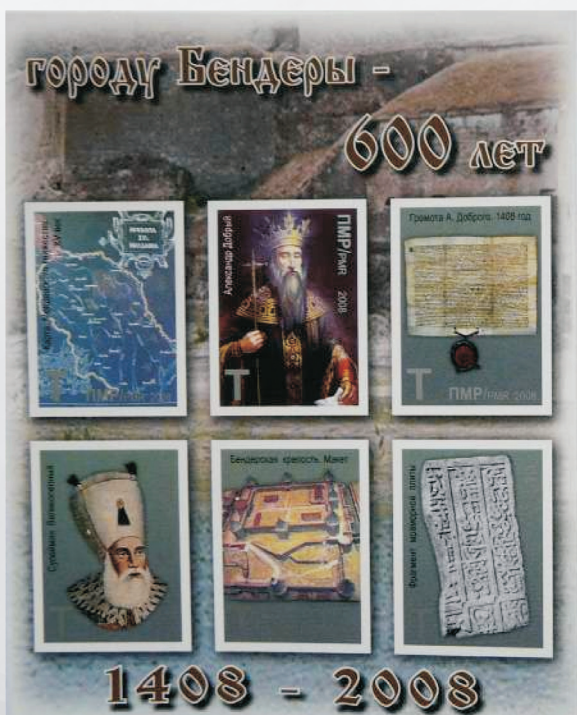
- colita 1, nenumerotată, cu 6 valori: mărcile 1, 2, 3, 4, 5 și 6

- colita 3, nenumerotată, cu 6 valori: mărcile 13, 14, 15, 16, 17, 18

- colita 4, nenumerotată, cu 6 valori: mărcile 19, 20, 21, 22, 23, 24

- colița 5, numerotată, cu 4 valori: mărcile 25, 26, 27 și 28

- plic prima zi - biserica Schimbarea la Față, bloc 2

- blocul 1 de 9 mărci: marca 1, marca 2, marca 3, marca 4, 4 x marca 5, marca 6 (stînga)

- blocul 2 de 9 mărci: marca 7, marca 8, marca 9, marca 10, marca 11, marca 12, marca 25, 2 x marca 27 (dreapta)

- plic prima zi - memorialul victimelor evreiești, bloc 3

- blocul 3 de 9 mărci: marca 13, marca 14, marca 15, marca 16, marca 17, marca 18, marca 26, 2 x marca 28 (stînga)

- blocul 4 de 9 mărci: marca 19, marca 20, marca 21, marca 22, marca 23, 4x marca 24 (dreapta)

- 9 plicuri prima zi - ștampila de prima zi fiind pusă la Tighina, tiraj necunoscut:

- plic prima zi simplu, colita 1

- plic prima zi simplu, colita 2

- plic prima zi simplu, colita 3

- plic prima zi simplu, colita 4

- plic prima zi simplu, colita 5

- plic prima zi - Evlia Celebi (cronicar și călător turc), bloc 1

Antigbid
.com

Licitații online pentru
colecționari

AntigBid.com este un produs al
echipei revistei Colecționarul
Român. Noi dorim să creem o
serie de site-uri online care să
răspundă cerințelor actuale ale
colecționarilor din România.

- plic prima zi - generalul P.I. Panin, bloc 4

Toate plicurile prima zi au fost obliterate cu ștampila roșie prima zi și cu ștampila de cartare comună URSS (СССР - BENDERI 15 MOLD. CCP)

6 secole de istorie atestată documentar a Iașului, 6 secole de istorie a multor urbe de frunte ale Moldovei

Municipiul Iași a fost în primele sale șase secole de atestare documentară în miezul vieții românești, marcând numeroase evenimente majore și dând naștere sau găzduind minți dintre cele mai luminate. Istoria a lăsat aici urme adânci, mărturie stînd și azi ctitoriile remarcabile ale lui Ștefan cel Mare, Petru Șchiopu, Alexandru Lăpușneanu, Vasile Lupu, Gheorghe Duca și multor alora.

Devenit capitala Moldovei în timpul domniei lui Alexandru Lăpușneanu, s-a afirmat ca un important centru cultural, național și religios, bucurîndu-se de numeroase supranume precum „Orașul muzeu”, „Capitala celor trei uniri”, „Capitala culturală a României” și multe altele.

Catedrala metropolitană din Iași găzduiește moaștele sfintei Paraschiva, aduse în țară de Vasile Lupu și cunoscute încă de pe atunci drept „comoara cea mai de preț a Moldovei”. Cinstite pînă azi de creștini, sunt obiectul celui mai mare pelerinaj religios din România, adunînd anual pînă spre un milion de credincioși la hramul de pe 14 octombrie, devenit și sărbătoare oficială a municipiului Iași. Dragostea arătată de credincioși îndreptățește numele nu doar de Ocrotitoare a Moldovei dat sfintei, ci și de ocrotitoare a României.

Aici mitropolitul Varlaam, trecut în 2007 în rîndul sfinților români, a scos la iveala Cartea românească de învățătură, candelă a vieții creștine și a limbii românești în toate cele trei principate.

Aici a avut loc în 1642 Sinodul ortodox de la mănăstirea sfîntul Sava, concluzionat de sfîntul mitropolit Petru Movilă în „Mărturisirea ortodoxă”, cartea dogmatică, de atunci de capătii, a tuturor bisericilor ortodoxe surori.

Prima instituție de învățămînt su-

perior tehnic românesc a fost creată la Iași de Gheorghe Asachi în 1813. La Iași au creat Creangă și Eminescu, aici a luat naștere Dacia literară și apoi societatea literară Junimea. La Iași a luat naștere în 1837 primul teatru național românesc, iar în 1860 prima universitate modernă din România Principatelor Unite. Tot Iașii au fost și scena primului teatru evreiesc din lume.

Aici s-a retras în 1916 administrația statului român, reședința la Moldova de dinaintea de 1856. De aici a renăscut mai apoi România Mare.

Numeroase figuri mărețe politice și culturale de ieri și de azi își dorm somnul de veci în Iași. Vasile Lupu, Dimitrie Cantemir, Alexandru Ioan Cuza, Mihail Kogălniceanu, Ion Creangă și Sabin Bălașa sunt doar cîteva dintre ele.

Uitat pentru multă vreme de administrația comunistă, orașul Iași a reușit să își păstreze a doua poziție ca dimensiune între urbele României de azi și o poziție de frunte în cultura și educația românească.

Aceste argumente justifică pe deplin atenția deosebită acordată sexacenterului de către emitenții în 2008, dintre care cu regret remarcăm absența Băncii Naționale a României.

Municipiul Iași este doar una dintre cetățile de seamă ale Moldovei medievale care erau demne de omagiere prin emisiuni numismatice ale BNR, în 2008 în special.

Un act de cultură și un act politic

Emiterea unei monede este deopotrivă un act cultural cît și un act politic, moneda în sine (sau medalia ori marca poștală) constituind un document istoric de netăgăduit.

Readucerea în memorie a istoriei Iașilor alături de alte urbe în anul aniversar 2008 a fost însă mai mult decît un act de cultură.

Nu doar cetatea Iașilor este întîia dată menționată de hrisovul dat la 8 octombrie 1408 de Alexandru cel Bun, ci și Bacăul, Cernăuții, Tighina, Tîrgul Neamț, Bîrladul, Dorohoiul.

Interesul arătat de emitenții din Ucraina și Transnistria pentru Moldova lui Alexandru cel Bun, alături de Republica Moldova, ne semnalează încă o dată că impactul pe plan intern și extern, impact în același timp cultural, politic și social pe care îl au emisiunile monetare, alături de mărcile poștale, nu trebuie desconsiderat cîtuși de puțin de emitenții din țară. Încheiem remarcînd încă o dată absența din spectrul emitenților de mărturie ale anului 600 tocmai a Băncii Naționale a României, un emitent foarte prolific în ultimii ani.

Aceste mărturii sunt cele care vor rămîne peste ani și ani, amintindu-ne atît de evenimentul din 1408 cît și de lumea așa cum se prezenta în 2008.

Mulțumiri

Autorii doresc să mulțumească în mod deosebit companiei Continental Automotive România, care a furnizat o parte din imaginile prezentate în articol.

Bibliografie

1. Homutescu A., Homutescu V.M., Romanian coins / Monede românești. Site internet, <http://romaniacoins.org>, decembrie 2009.
2. Lavrentiev V., Stampvilla. Site internet, <http://www.stampvilla.ru>, decembrie 2009.
3. ***, Romfilatelia. Site internet, <http://www.romfilatelia.ro>, decembrie 2009.

Catalog prețuri piață bancnote România pe valori nominale

Bancnote emise între 1877-1990

ATENȚIE: Acesta nu este un catalog oficial de prețuri. Sunt prezentate prețuri orientative bazate pe observații personale pentru 3 stări de conservare (VF, XF, aUNC), în RON.

CATALOG REALIZAT DE ALDOR BALAZS ȘI RICHARD BALKO

An emisie	Val. nominala	Stare VF	XF	aUNC	Obs.
1917	10 Bani	5	10	20	Regele Ferdinand Banca Generala Romana -Serie: F -Nr. serie: 1-25.900.000 -Exemplare intrate in circulatie (buc.): 20.360.064 -Dintre acestea până în data de 16 noi. 1918 au fost retrase și distruse 1.725.958 bilete uzate -Exista exemplare cu 7 și 8 numere de serie (cea cu 7 e mai rara).
1917	25 Bani	6	12	25	Regele Ferdinand
1917	50 Bani	8	18	35	Regele Ferdinand Banca Generala Romana -Serie: E -Nr. serie: 1-17.790.000 -Exemplare intrate in circulatie (buc.): 13.726.374 -Dintre acestea până în data de 16 noi. 1918 au fost retrase și distruse 1.149.543 bilete uzate -Exista exemplare cu 7 și 8 numere de serie (cea cu 7 e mai rara).
Fara data (1917)	25 Bani	10	25	45	
1915, 12 martie	1 Leu	6	15	35	Exista variante cu 2 și cu 3 cifre la serie. Semnatura Viceguvernator. Exista variante cu 1, 2 și cu 3 cifre la serie. Cele cu 0 cifra sunt cele mai rare.
1915, 12 martie	1 Leu	50	100	150 – 250	
1920, 12 iulie	1 Leu	6	15	30	Exista si specimene foarte rare fara serie si semnături.
1937, 28 octombrie	1 Leu	20	50	120	-
1938, 21 decembrie	1 Leu	15	35	65	-
Fara data (1917)	1 Leu	15	40	100	Banca Generala Romana -Serie: D -Nr. serie: 1-29.110.000 -Tiraj (exemplare): 29.110.000 -Exemplare intrate in circulatie: 27.099.703 -Dintre acestea până în data de 16 noi. 1918 au fost retrase și distruse 1.554.503 bilete uzate.
1952	1 Leu	20	35	65	Numere de serie rosii. Bancnote tipate in U.R.S.S.
1952	1 Leu	6	12	30	Numere de serie albastre. Exista exemplare cu 1, 2 și cu 3 cifre la serie.
1966	1 Leu	3	7	14	-
An emisie	Val. nominala	Stare VF	XF	aUNC	Obs.
Fara data (1917)	2 Lei	50	125	250	Banca Generala Romana -Serie: H -Nr. serie: 1-7.600.000 -Tiraj: 7.600.000 exemplare. -Au intrat in circulatie 2.086.789 exemplare. -Dintre acestea până în data de 16 noi. 1918 au fost retrase și distruse 14.486 bilete uzate. Toate au 8 cifre la serie.
1915, 12 martie	2 Lei	12	25	40	Semnatura Kapitanovici. Sunt doua tipuri: cu 3 și 4 cifre la serie.
1915, 12 martie	2 Lei	30	60	110	Semnatura Director George Danielopol – mai rara.
1915, 12 martie	2 Lei	70	-	-	semnatura VICEGUVERNATOR Exista exemplare cu 2 și cu 3 cifre la serie.
1920, 17 iulie	2 Lei	12	25	40	Specimenele au seria S3430.
1937, 28 octombrie	2 Lei	60	130	200	-
1938, 21 decembrie	2 Lei	20	45	100	-
1940, 1 noiembrie	2 Lei	500	900	1600	-
An emisie	Val. nominala	Stare VF	XF	aUNC	Obs.
1952	3 Lei	35	70	150	Numere de serie rosii. Bancnote tipate in U.R.S.S.
1952	3 Lei	8	25	45	Numere de serie albastre
1966	3 Lei	35	70	120	-
An emisie	Val. nominala	Stare VF	XF	aUNC	Obs.
1877, 12 iunie	5 Lei	350	900	3000	Bylet Hypothecar
Fara data (1917)	5 Lei	30	75	250	Banca Generala Romana
1914, 31 iulie	5 Lei	100	250	430	-
1916, 4 august	5 Lei	100	250	430	-
1917, 26 ianuarie	5 Lei	120	270	500	-
1917, 21 august	5 Lei	80	220	400	-
1917, 16 februarie	5 Lei	70	150	350	132 x 79 mm
1917, 16 februarie	5 Lei	150	350	1000	140 x 80 mm
1920, 25 martie	5 Lei	50	80	120	-
1928, 22 noiembrie	5 Lei	20	45	85	-
1929, 19 septembrie	5 Lei	50	80	220	-
1944	5 lei	60	125	250	Armata Rosie.
1952	5 Lei	50	120	170	Numere de serie rosii. Bancnote tipate in U.R.S.S.
1952	5 Lei	20	40	90	Numere de serie albastre
1966	5 Lei	1	6	10	-
An emisie	Val. nominala	Stare VF	XF	aUNC	Obs.
1877, 12 iunie	10 lei	400	1500	3500	Bylet Hypothecar
1944	10 lei	100	220	400	Armata Rosie
1952	10 lei	40	80	160	Numere de serie rosii. Bancnote tipate in U.R.S.S.
1952	10 lei	10	40	120	Numere de serie albastre.
1966	10 lei	2	4	9	1 Noi. 1966

An emisie	Val. nominala	Stare VF	XF	aUNC	Obs.
1877, 12 iunie	20 lei	1200	3500	-	Bylet Hypothecar
1881, 19 ianuarie	20 lei	-	-	-	Foarte rara
1881, 28 februarie	20 lei	-	-	-	Foarte rara
1881, 3 iunie	20 lei	-	-	-	Foarte rara
1881, 30 sept	20 lei	-	-	-	Foarte rara
1881, 18 noiembrie	20 lei	-	-	-	Foarte rara
1882, 7 aprilie	20 lei	-	-	-	Foarte rara
1882, 21 iunie	20 lei	-	-	-	Foarte rara
1882, 25 august	20 lei	-	-	-	Foarte rara
1882, 10 noiembrie	20 lei	-	-	-	Foarte rara
1883, 30 martie	20 lei	-	-	-	Foarte rara
1883, 7 septembrie	20 lei	-	-	-	Foarte rara
1884, 5 septembrie	20 lei	-	-	-	Foarte rara
1885, 19 iunie	20 lei	-	-	-	Foarte rara
1885, 6 noiembrie	20 lei	-	-	-	Foarte rara
1886, 25 iunie	20 lei	-	-	-	Foarte rara
1887, 20 mai	20 lei	-	-	-	Foarte rara
1887, 30 septembrie	20 lei	-	-	-	Foarte rara
1888, 9 iunie	20 lei	-	-	-	Foarte rara
1889, 19 aprilie	20 lei	-	-	-	Foarte rara
1889, 31 august	20 lei	-	-	-	Foarte rara
1889, 12 octombrie	20 lei	-	-	-	Foarte rara
1890, 4 mai	20 lei	-	-	-	Foarte rara
1890, 2 august	20 lei	-	-	-	Foarte rara
1890, 10 noiembrie	20 lei	-	-	-	Foarte rara
1891, 11 iulie	20 lei	-	-	-	Foarte rara
1892, 25 iunie	20 lei	-	-	-	Foarte rara
1893, 15 martie	20 lei	1500	-	-	Foarte rara
1895, 31 august	20 lei	1400	-	-	Foarte rara
1896, 14 martie	20 lei	1400	-	-	Foarte rara
1896, 5 decembrie	20 lei	1400	-	-	Foarte rara
1897, 25 septembrie	20 lei	1400	-	-	Foarte rara
1898, 15 mai	20 lei	1400	-	-	Foarte rara
1898, 26 noiembrie	20 lei	1400	-	-	Foarte rara
1900, 20 ianuarie	20 lei	1400	-	-	Foarte rara
1900, 7 septembrie	20 lei	1400	-	-	Foarte rara
1901, 12 aprilie	20 lei	850	-	-	Foarte rara
1901, 20 septembrie	20 lei	850	-	-	Foarte rara
1901, 5 decembrie	20 lei	850	-	-	Foarte rara
1902, 29 august	20 lei	850	-	-	Foarte rara
1903, 6 martie	20 lei	850	-	-	Foarte rara
1904, 8 ianuarie	20 lei	850	-	-	Foarte rara
1904, 27 mai	20 lei	850	-	-	Foarte rara
1905, 30 iunie	20 lei	850	-	-	Foarte rara
1905, 3 noiembrie	20 lei	850	-	-	Foarte rara
1906, 18 mai	20 lei	850	-	-	Foarte rara
1906, 28 septembrie	20 lei	850	-	-	Foarte rara
1907, 1 februarie	20 lei	850	-	-	Foarte rara
1907, 7 iunie	20 lei	850	-	-	Foarte rara
1907, 7 septembrie	20 lei	850	-	-	Foarte rara
1908, 23 ianuarie	20 lei	850	-	-	Foarte rara
1908, 1 mai	20 lei	850	-	-	Foarte rara
1908, 28 august	20 lei	850	-	-	Foarte rara
1909, 26 februarie	20 lei	600	-	-	Rara
1909, 29 octombrie	20 lei	600	-	-	Rara
1909, 12 noiembrie	20 lei	600	-	-	Rara
1911, 14 ianuarie	20 lei	600	-	-	Rara
1911, 31 martie	20 lei	600	-	-	Rara
1911, 2 iunie	20 lei	600	-	-	Rara
1911, 13 octombrie	20 lei	600	-	-	Rara
1912, 15 martie	20 lei	600	-	-	Rara
1912, 14 iulie	20 lei	600	-	-	Rara
1912, 15 noiembrie	20 lei	600	-	-	Rara
1913, 1 februarie	20 lei	600	-	-	Rara
1913, 19 decembrie	20 lei	600	-	-	Rara
1914, 16 martie	20 lei	600	-	-	Rara
1914, 27 martie	20 lei	600	-	-	Rara
1914, 30 iunie	20 lei	600	-	-	Rara
1915, 15 ianuarie	20 lei	600	-	-	Rara
1916, 12 mai	20 lei	600	-	-	Rara
1917, 26 ianuarie	20 lei	600	-	-	Rara
1917, 6 iulie	20 lei	600	-	-	Rara
Fara data (1917)	20 lei	60	150	350	Banca Generala Romana
1919, 7 martie	20 lei	600	-	-	-
1919, 31 iulie	20 lei	600	-	-	-
1920, 25 martie	20 lei	80	300	-	-
1921, 21 ianuarie	20 lei	150	-	-	-
1921, 3 noiembrie	20 lei	100	350	-	-
1922, 26 mai	20 lei	100	350	-	-
1923, 1 februarie	20 lei	150	-	-	-
1923, 23 august	20 lei	100	350	-	-
1924, 5 februarie	20 lei	100	350	-	-
1924, 12 iunie	20 lei	100	350	-	-
1924, 2 octombrie	20 lei	100	350	-	-
1925, 14 mai	20 lei	100	350	-	-
1925, 10 iunie	20 lei	100	350	-	-
1927, 15 decembrie	20 lei	100	350	-	-
1928, 7 iunie	20 lei	100	350	-	-
1928, 18 octombrie	20 lei	100	350	-	-
1929, 31 ianuarie	20 lei	80	180	350	-
1929, 19 septembrie	20 lei	60	160	400	-
1939, 28 aprilie	20 lei	-	-	-	In mod oficial nu s-a aflat in circulatie, se cunosc doar cateva exemplare care nu sunt SPECIMEN.
1944	20 lei	100	300	500	Armata Rosie. Foarte greu de gasit in stare necirculata.
1945	20 lei	2	4	10	Regele Mihai.
1947, 15 august	20 lei	30	70	150	N.D.
1947, 15 noiembrie	20 lei	30	70	150	N.D.
1948, 25 ianuarie	20 lei	30	70	150	N.D.
1950, 15 iunie	20 lei	8	20	50	-

An emisie	Val. nominala	Stare VF	XF	aUNC	Obs.
1952	25 lei	55	100	200	Numere de serie rosii. Bancnote tiparite in U.R.S.S.
1952	25 lei	25	50	130	Numere de serie albastre.
1966	25 lei	2	6	12	1 Noi. 1966
An emisie	Val. nominala	Stare VF	XF	aUNC	Obs.
1877, 12 iunie	50 lei	-	-	-	Bylet Hypothecar
1966	50 lei	2	7	14	1 Noi. 1966
An emisie	Val. nominala	Stare VF	XF	aUNC	Obs.
1877, 12 iunie	100 lei	-	-	-	Bylet Hypothecar
1881, 28 febr.	100 lei	-	-	-	Foarte rar!
1881, 3 iunie	100 lei	-	-	-	Foarte rar!
1881, 16 iulie	100 lei	-	-	-	Foarte rar!
1881, 18 noi.	100 lei	-	-	-	Foarte rar!
1882, 7 apr.	100 lei	-	-	-	Foarte rar!
1882, 25 aug.	100 lei	-	-	-	Foarte rar!
1883, 18 mai	100 lei	-	-	-	Foarte rar!
1883, 7 sept.	100 lei	-	-	-	Foarte rar!
1884, 5 sept.	100 lei	-	-	-	Foarte rar!
1885, 19 iun.	100 lei	-	-	-	Foarte rar!
1886, 12 noi.	100 lei	-	-	-	Foarte rar!
1888, 14 apr.	100 lei	-	-	-	Foarte rar!
1889, 19 apr.	100 lei	-	-	-	Foarte rar!
1889, 25 oct.	100 lei	-	-	-	Foarte rar!
1890, 2 aug.	100 lei	-	-	-	Foarte rar!
1890, 30 aug.	100 lei	-	-	-	Foarte rar!
1891, 11 apr.	100 lei	-	-	-	Foarte rar!
1891, 22 aug.	100 lei	-	-	-	Foarte rar!
1892, 5 noi.	100 lei	-	-	-	Foarte rar!
1893, 13 mai	100 lei	-	-	-	Foarte rar!
1894, 17 febr.	100 lei	-	-	-	Foarte rar!
1896, 14 aug.	100 lei	-	-	-	Foarte rar!
1897, 8 mai.	100 lei	-	-	-	Foarte rar!
1898, 15 mai	100 lei	-	-	-	Foarte rar!
1899, 29 apr.	100 lei	-	-	-	Foarte rar!
1900, 20 ian.	100 lei	-	-	-	Foarte rar!
1902, 3 ian.	100 lei	1000	-	-	Foarte rar!
1902, 29 Aug.	100 lei	1000	-	-	Foarte rar!
1903, 6 mar.	100 lei	1000	-	-	Foarte rar!
1904, 30 sept.	100 lei	1000	-	-	Foarte rar!
1905, 18 aug.	100 lei	1000	-	-	Foarte rar!
1906, 23 mar.	100 lei	1000	-	-	Foarte rar!
1907, 12 apr.	100 lei	600	-	-	Rar!
1907, 11 oct.	100 lei	600	-	-	Rar!
1910, 14 ian.	100 lei	700	-	-	Rar!
1910, 20 mai.	100 lei	700	-	-	Rar!
1911, 2 iun.	100 lei	700	-	-	Rar!
1912, 25 mar.	100 lei	700	-	-	Rar!
1912, 15 noi.	100 lei	700	-	-	Rar!
1913, 12 apr.	100 lei	700	-	-	Rar!
1913, 7 sept.	100 lei	700	-	-	Rar!
1914, 23 ian.	100 lei	700	-	-	Rar!
1914, 6 mar.	100 lei	700	-	-	Rar!
1914, 27 mar.	100 lei	700	-	-	Rar!
1915, 1 oct.	100 lei	700	-	-	Rar!
1916, 12 mai.	100 lei	700	-	-	Rar!
1916, 22 dec.	100 lei	700	-	-	Rar!
1917, 16 febr.	100 lei	800	-	-	Rar!
1917, 22 iun.	100 lei	500	-	-	Rar!
N.D. (1917)	100 lei	250	550	-	Banca Generala Romana. Foarte greu de gasit in stare recirculata!
1919, 8 oct.	100 lei	700	-	-	Rar!
1920, 25 mar.	100 lei	350	-	-	-
1920, 14 iun.	100 lei	350	-	-	-
1921, 9 febr.	100 lei	350	-	-	-
1921, 24 noi.	100 lei	350	-	-	-
1922, 26 mai.	100 lei	350	-	-	-
1923, 1 febr.	100 lei	350	-	-	-
1923, 23 aug.	100 lei	350	-	-	-
1923, 1 noi.	100 lei	350	-	-	-
1924, 8 mai.	100 lei	350	-	-	-
1925, 14 mai.	100 lei	-	-	-	-
1926, 4 febr.	100 lei	350	-	-	-
1927, 12 ian.	100 lei	350	-	-	-
1927, 10 mar.	100 lei	350	-	-	-
1928, 28 iun.	100 lei	350	-	-	-
1929, 17 ian.	100 lei	350	-	-	-
1929, 31 ian.	100 lei	350	-	-	-
1929, 19 sept.	100 lei	350	-	-	-
1930, 13 mai.	100 lei	300	-	-	-
1930, 16 oct.	100 lei	300	-	-	-
1931, 31 mar.	100 lei	120	450	1000	-
1931, 22 oct.	100 lei	300	220	-	-
1931, 3 dec.	100 lei	120	450	1000	-
1932, 13 mai.	100 lei	250	-	-	-
1940, 19 febr.	100 lei	350	-	-	Rar!
1940, 1 noi.	100 lei	300	450	-	Rar!
1942, 20 ian.	100 lei	-	-	-	Foarte rar!
1944	100 lei	200	550	10	Armata Rosie
1945	100 lei	2	4	10	Regele Mihai
1947, 25 iun.	100 lei	20	50	200	-
1947, 27 aug.	100 lei	10	30	100	-
1947, 5 dec.	100 lei	10	30	90	-
1952	100 lei	70	150	350	Numere de serie rosii. Bancnote tiparite in U.R.S.S.
1952	100 lei	25	70	250	Numere de serie albastre.
1966	100 lei	2	5	10	R.S.R.

An emisie	Val. nominala	Stare VF	Stare XF	Stare aUNC	Obs.
1877, 12 iun.	500 lei	-	-	-	Bylet Hypothecar
1916, 11 Febr.	500 lei	400	-	-	Rar!
1916, 7 Apr.	500 lei	400	-	-	Rar!
1916, 18 Aug.	500 lei	400	-	-	Rar!
1917, 26 ian.	500 lei	400	-	-	Rar!
1918, 29 Mar.	500 lei	140	220	450	-
1918, 30 Aug.	500 lei	140	220	450	-
1919, 26 Apr.	500 lei	140	220	450	-
1919, 31 iul.	500 lei	140	220	450	-
1920, 12 Feb.	500 lei	150	220	550	-
1924, 12 iun.	500 lei	550	-	-	-
1925, 1 Oct.	500 lei	550	-	-	-
1924, 4 Noi.	500 lei	550	-	-	-
1927, 15 Dec.	500 lei	550	-	-	-
1930, 13 Mai	500 lei	350	-	-	-
1931, 16 Feb.	500 lei	350	-	-	-
1931, 31 Mar.	500 lei	350	-	-	-
1931, 22 Oct.	500 lei	350	-	-	-
1931, 3 Dec.	500 lei	350	-	-	-
1932, 13 Mai	500 lei	350	-	-	-
1932, 27 Oct.	500 lei	350	-	-	-
1933, 21 Apr.	500 lei	350	-	-	-
1933, 21 Sept.	500 lei	350	-	-	-
1933, 14 Dec.	500 lei	350	-	-	-
1934, 15 Mar.	500 lei	70	220	550	-
1934, 31 iul.	500 lei	140	300	600	Carol II
1936, 30 ian.	500 lei	100	120	300	Carol II
1936, 30 Apr.	500 lei	100	280	550	Carol II
1938, 27 ian.	500 lei	80	230	550	Tip II
1939, 26 Mai	500 lei	100	280	550	Carol II
1940, 1 Noi.	500 lei	150	350	650	Carol II
1936, 30 ian.	500 lei	200	-	-	Supratipar tarancute.
1939, 26 Mai	500 lei	200	-	-	Supratipar tarancute.
1940, 1 Noi.	500 lei	200	-	-	Supratipar tarancute.
1940, 1 Noi.	500 lei	3	7	22	Filiigran BNR orizontal, sau vertical.
1941, 2 Apr.	500 lei	3	7	22	-
1941, 22 iul.	500 lei	3	7	22	-
1942, 20 Apr.	500 lei	3	7	22	-
1943, 26 ian.	500 lei	3	7	22	-
1944	500 lei	800	1300	2500	Armata Rosie
1947, 25 iun.	500 lei	220	430	-	-
1949	500 lei	50	100	220	Exista si exemplare cu seria 00000, dar fara inscripția SPECIMEN
1881, 28 Feb.	1000 lei	-	-	-	Foarte rara!
1881, 19 iul.	1000 lei	-	-	-	Foarte rara!
1883, 2 Noi.	1000 lei	-	-	-	Foarte rara!
1884, 30 Mai	1000 lei	-	-	-	Foarte rara!
1885, 15 Mai	1000 lei	-	-	-	Foarte rara!
1889, 9 Feb.	1000 lei	-	-	-	Foarte rara!
1890, 23 Aug.	1000 lei	-	-	-	Foarte rara!
1893, 24 iun.	1000 lei	-	-	-	Foarte rara!
1894, 31 Mar.	1000 lei	-	-	-	Foarte rara!
1895, 01 iun.	1000 lei	-	-	-	Foarte rara!
1902, 19 Sept.	1000 lei	-	-	-	Foarte rara!
1906, 23 Mar.	1000 lei	-	-	-	Foarte rara!
1910, 20 Mai	1000 lei	-	-	-	Tip II
1911, 2 iun.	1000 lei	-	-	-	Tip II
1911, 27 Aug.	1000 lei	-	-	-	Tip II
1911, 15 Dec.	1000 lei	-	-	-	Tip II
1912, 15 Mar.	1000 lei	-	-	-	Tip II
1914, 14 iul.	1000 lei	-	-	-	Tip II
1915, 23 iul.	1000 lei	-	-	-	Tip II
1915, 24 Sep.	1000 lei	-	-	-	Tip II
1916, 24 Mar.	1000 lei	-	-	-	Tip II
1916, 12 Mai	1000 lei	-	-	-	Tip II
1916, 15 Oct.	1000 lei	-	-	-	Tip II
1917, 15 Noi.	1000 lei	1500	-	-	Tip II
Fara data (1917)	1000 lei	90	200	440	Banca Generala Romana
1919, 10 iul.	1000 lei	-	-	-	Tip II
1920, 22 Apr.	1000 lei	1000	-	-	Tip II
1921, 19 Mai	1000 lei	-	-	-	Tip II
1922, 26 Mai	1000 lei	-	-	-	Tip II
1923, 23 Aug.	1000 lei	-	-	-	Tip II
1924, 6 Mar.	1000 lei	-	-	-	Tip II
1924, 20 Noi.	1000 lei	-	-	-	Tip II
1925, 3 Sep.	1000 lei	-	-	-	Tip II
1926, 4 Sep.	1000 lei	-	-	-	Tip II
1928, 7 iun.	1000 lei	-	-	-	Tip II
1928, 18 Oct.	1000 lei	-	-	-	Tip II
1929, 31 ian.	1000 lei	-	-	-	Tip II
1929, 19 Sept.	1000 lei	-	-	-	Tip II
1930, 16 Oct.	1000 lei	-	-	-	Tip II
1931, 31 Mar.	1000 lei	-	-	-	Tip II
1931, 22 Oct.	1000 lei	-	-	-	Tip II
1931, 3 Dec.	1000 lei	-	-	-	Tip II
1933, 15 iun.	1000 lei	750	-	-	Tip II
1934, 15 Mar.	1000 lei	300	700	1200	Carol II.
1936, 25 iun.	1000 lei	50	100	250	-
1938, 21 Dec.	1000 lei	30	70	150	-
1939, 28 Apr.	1000 lei	30	70	150	-
1940, 1 Noi.	1000 lei	30	70	150	-
1936, 25 iun.	1000 lei	120	280	450	Supratipar "tarancute".
1938, 21 Dec.	1000 lei	120	280	450	Supratipar "tarancute".
1939, 28 Apr.	1000 lei	130	300	600	Supratipar "tarancute".
1940, 1 Noi.	1000 lei	600	-	-	Supratipar "tarancute".
1941, 10 Sep.	1000 lei	4	10	30	-
1943, 23 Mar.	1000 lei	4	10	30	-

Catalog prețuri piață monede România pe valori nominale

Monede emise între 1867-1990

ATENȚIE: Acesta nu este un catalog oficial de prețuri. Sunt prezentate prețuri orientative bazate pe observații personale pentru 3 stări de conservare (VF, XF, aUNC), în RON.

CATALOG REALIZAT DE ALDOR BALAZS

Anul emiterii	Valoare nominala	Stare VF	XF	aUNC	Obs.
1944, 2 mai	1000 Lei	-	-	-	Rara.
1944, 1 Noi.	1000 lei	4	10	30	-
1944, 10 Oct.	1000 lei	4	10	30	-
1945, 20 Mar.	1000 lei	4	10	30	-
1947, 25 Iun.	1000 lei	400	-	-	Rara.
1947, 1 Sep.	1000 lei	300	-	-	Rara.
1947, 5 Dec.	1000 lei	300	-	-	Rara.
1948, 18 Iun.	1000 lei	20	45	100	-
1950, 20 Sep.	1000 lei	25	60	150	-
An emisie	Val. nominala	Stare VF	XF	aUNC	Obs.
1941, 18 Noi.	2000 lei	6	20	50	-
1943, 23 Mar.	2000 lei	6	20	50	-
1943, 1 Sep.	2000 lei	6	20	50	-
1944, 2 Mai.	2000 lei	6	20	50	-
1944, 10 Oct.	2000 lei	6	20	50	Filigran Traian.
1944, 10 Oct.	2000 lei	80	200	500	Filigran BNR scut. rara.
1945, 20 Mar.	2000 lei	10	30	80	-
An emisie	Val. nominala	Stare VF	XF	aUNC	Obs.
1931, 31 Mar.	5000 lei	-	-	3000	Foarte rara!
1940, 6 Sep.	5000 lei	100	210	440	Supratipar pe 31 Martie 1931. Serie fractionara.
1940, 6 Sep.	5000 lei	120	250	600	Supratipar pe 31 Martie 1931. Serie liniara.
1943, 28 Sep.	5000 lei	3	10	35	-
1944, 2 Mai.	5000 lei	3	10	35	-
1944, 22 Aug.	5000 lei	6	20	60	-
1944, 10 Oct.	5000 lei	3	10	35	-
1944, 15 Dec.	5000 lei	3	10	35	-
1945, 20 Mar.	5000 lei	3	10	35	-
1945, 21 Aug.	5000 lei	3	10	35	-
1945, 20 Dec.	5000 lei	3	10	35	-
An emisie	Val. nominala	Stare VF	XF	aUNC	Obs.
1945, 18 Mai	10.000 lei	5	15	50	-
1945, 20 Dec.	10.000 lei	5	15	50	-
1946, 28 Mai	10.000 lei	5	15	50	-
An emisie	Val. nominala	Stare VF	XF	aUNC	Obs.
1945, 7 Aug.	100.000 lei	20	40	120	-
1946, 1 Apr.	100.000 lei	5	10	40	-
1946, 28 Mai	100.000 lei	5	10	40	-
1946, 21 Oct.	100.000 lei	5	10	40	-
1946, 20 Dec.	100.000 lei	5	10	40	-
1947, 25 Ian.	100.000 lei	10	20	65	-
1947, 8 Mai	100.000 lei	20	40	110	-
An emisie	Val. nominala	Stare VF	Stare XF	Stare aUNC	Obs.
1947, 16 Apr.	1.000.000 lei	7	15	50	-
An emisie	Val. nominala	Stare VF	Stare XF	Stare aUNC	Obs.
1947, 25 Iun.	5.000.000 lei	75	150	350	-

Anul emiterii	Valoare nominala	Detalii	Obs.
1867	1 banu	Monetaria Watt&Co. Bronz, tiraj: 2.500.000 piese.	-
		VF: 90RON XF: 250RON aUNC: 600RON	
	1 banu	Monetaria Heaton. Bronz, tiraj: 2.500.000 piese	-
		70RON 200RON	400RON
1883	1 ban	Monetaria Bucuresti. Bronz, tiraj: 500 piese (dupa unete surse tiraj necunoscut). De raritate extrema.	-
	1 ban	Monetaria Bucuresti. Bronz aurit, tiraj: 500 piese. (dupa unele surse tiraj necunoscut). De raritate extrema.	-
1888	1 ban	Monetaria Bucuresti. Bronz aurit, tiraj: 500 piese.	Heritage Auctions 458: 1900USD
			8000RON
1900	1 ban	Monetaria Hamburg. Bronz, tiraj: 20.000.000 piese.	-
		5RON 10RON	20RON
	1 ban	Monetaria Hamburg. Bronz, varianta - R de la ROMANIA intrerupt.	-
		8RON 15RON	30RON
1952	1 ban	Cupru-nichel-zinc. Monetaria Moscova-Leningrad	-
		1.50 RON 4RON	20RON
1953	1 ban	Cupru-nichel-zinc. Monetaria Bucuresti.	-
		1.50 RON 4RON	60RON
1954	1 ban	Cupru-nichel-zinc. Monetaria Bucuresti.	-
		10RON 25RON	60RON
1867	2 bani	Monetaria Watt&Co. Bronz, tiraj: 5.000.000 piese	-
		30RON 250RON	600RON
	2 bani	Monetaria Heaton. Bronz, tiraj: 5.000.000 piese	-
		25RON 180RON	350RON
1879	2 bani	Monetaria Bucuresti. Bronz, tiraj: 500.000 piese.	-
		20RON 100RON	400RON
	2 bani	Varianta - litera C de la CAROL intrerupta.	-
		35RON 100RON	450RON
	2 bani	Varianta - litera C din ROMANIA intrerupt sus	-
		35RON 100RON	450RON
1880	2 bani	Monetaria Bucuresti. Bronz, tiraj: 10.500.000 piese.	-
		15RON 100RON	400RON
	2 bani	Varianta - litera C din CAROL intrerupta.	-
		35RON 120RON	430RON
	2 bani	Varianta neconfirmata - Pe av. sub ultimele 2 litere din DOMNUL si pe frunte, o floare cu trei petale. Pe rev. R din ROMANIA intrerupt in stanga sus.	-
1881	2 bani	Monetaria Bucuresti. Bronz, tiraj: 1.250.000 piese.	-
		500RON 2500RON	-
1882	2 bani	Monetaria Bucuresti. Bronz, tiraj: 5.000.000 piese.	-
		25RON 90RON	400RON
	2 bani	Varianta - R de la REGE intrerupt	-
		40RON 90RON	500RON
	2 bani	Varianta - C, A, R de la CAROL si L de la AL intrerupte.	-
		50RON 180	550
1900	2 bani	Monetaria Bucuresti. Bronz, tiraj: 20.000.000 piese	-
		5RON 8	15
	2 bani	Varianta - R de la REGE intrerupt	-
		6RON 9	20
1952	3 bani	Monetaria Moscova-Leningrad. Cupru-nichel-zinc.	-
		2RON 4	15
1953	3 bani	Monetaria Bucuresti. Cupru-nichel-zinc.	-
		2RON 4	20
1954	3 bani	Monetaria Bucuresti. Cupru-nichel-zinc.	-
		300RON 400	700
1867	5 bani	Monetaria Watt&Co. Bronz, tiraj: 12.500.000 piese.	-
		50RON 250	420
	5 bani	Monetaria Heaton. Bronz, tiraj: 12.500.000 piese	-
		20RON 100	340
1882	5 bani	Monetaria Bucuresti. Bronz, tiraj: 5.000.000 piese.	-
		20RON 130	500
1883	5 bani	Monetaria Bucuresti. Bronz, tiraj: 2.300.000 piese.	-
		50RON 250	800
1884	5 bani	Monetaria Bucuresti. Bronz, tiraj: 8.400.000 piese.	-
		18RON 150	400
	5 bani	Varianta - fara semnatura gravurului	-
		1000RON 3500	-
	5 bani	Varianta - la dreapta stemei apar doua cute.	-
		40RON 220	500
	5 bani	Varianta - R din CAROL intrerupt sus	-
		35RON 150	450
1885	5 bani	Monetaria Bucuresti. Bronz, tiraj: 3.600.000 piese	-
		40RON 200	600
		Varianta - rotatie a reversului fata de avers cu 45 grade.	-
		P.A.	-
1900	5 bani	Monetaria Bruxelles. Cupru-nichel, tiraj: 20.000.000 piese.	-
		10RON 60	150
		Varianta - globul cu cruce de pe coroana inclinat spre stanga.	-
		20RON 100	350
1905	5 bani	Monetaria Bruxelles. Cupru-nichel, tiraj: 2.000.000 piese.	Foarte greu de gasit in stari de conservare superioare.
		2RON 25	300
1906	5 bani	Monetaria Bruxelles. Cupru-nichel, tiraj: 48.000.000 piese.	Foarte greu de gasit in stari de

www.allnumis.ro

Un portal românesc de numismatică ce oferă catalog de prețuri pentru piese din toată lumea, sistem de licitații, articole, concursuri și multe alte secțiuni de interes.

Toate acestea 100% gratuit.

e-mail : echipa@allnumis.ro

PRET PIATA – P. A.			
1924	1 leu	Monetaria Bruxelles. 100.000.000 piese Cupru-nichel.	-
		PRET PIATA – VF: 1.5 XF: 6RON aUNC: 30RON	
	1 leu	Monetaria Societe Francaise de Monnayage, Poissy. Semnul monetariei: fulger sub "LEU". Tiraj total: 100.006.255 piese.	-
		PRET PIATA – VF: 1.5RON XF: 6RON aUNC: 45RON	
1938	1 leu	Monetaria Bucuresti. Cupru-zinc-nichel, tiraj: 27.900.000	-
		PRET PIATA – VF: 1.5RON XF: 3RON aUNC: 40RON	
1939	1 leu	Monetaria Bucuresti. Cupru-zinc-nichel, tiraj: 72.000.000	-
		PRET PIATA – VF: 1.5RON XF: 3RON aUNC: 40RON	
1940	1 leu	Monetaria Bucuresti. Cupru-zinc-nichel, tiraj: 72.000.000	-
		PRET PIATA – VF: 1.5RON XF: 3RON aUNC: 40RON	
1941	1 leu	Monetaria Bucuresti. Cupru-zinc-nichel, tiraj: 72.000.000	-
		PRET PIATA – VF: 1.5RON XF: 3RON aUNC: 40RON	
1947	1 leu	Monetaria Bucuresti. Cupru-zinc-nichel, tiraj: 88.341.000	-
		PRET PIATA – VF: 3RON XF: 7RON aUNC: 50RON	
1949	1 leu	Monetaria Bucuresti. Cupru-zinc-nichel.	-
		PRET PIATA – VF: 2RON XF: 4RON aUNC: 40RON	
1950	1 leu	Monetaria Bucuresti. Cupru-zinc-nichel.	-
		PRET PIATA – VF: 2RON XF: 4RON aUNC: 30RON	
1951	1 leu	Monetaria Bucuresti. Cupru-zinc-nichel.	-
		PRET PIATA – VF: 3RON XF: 9RON aUNC: 35RON	
	1 leu	Monetaria Bucuresti. Aluminiu.	-
		PRET PIATA – VF: 3RON XF: 8RON aUNC: 25RON	
1952	1 leu	Monetaria Bucuresti. Aluminiu.	-
		PRET PIATA – VF: 300RON XF: 450RON aUNC: 700RON	
1963	1 leu	Monetaria Bucuresti. Otel placat cu nichel.	-
		PRET PIATA – VF: 1RON XF: 2RON aUNC: 5RON	
1966	1 leu	Monetaria Bucuresti. Otel placat cu nichel.	-
		PRET PIATA – VF: 1RON XF: 2RON aUNC: 4RON	
		Varianta – Revers rotit la 90 grade fata de avers.	-
		PRET PIATA – P. A.	
		Varianta – Revers rotit la 180 grade fata de avers.	-
		PRET PIATA – P. A.	
1872	2 lei	Monetaria Jose Allard, Bruxelles. Argint, tiraj: 262.000 piese.	-
		100RON	450
			2300
1873	2 lei	Revers rotit la 180 grade fata de avers. Monetaria Jose Allard, Bruxelles. Argint.	-
Obs. Unghiul dintre av. si rev. nu este exact 180 de grade pe majoritatea monedelor de 2 lei din 1873.			
		80RON	400
			2000
		Avers / revers la 0 grade. Tiraj total: 1.745.000 piese.	-
		PRET PIATA –	
1875	2 lei	Monetaria Jose Allard, Bruxelles. Argint, tiraj: 3.092.500 piese.	-
Obs. Unghiul dintre av. si rev. nu este exact 180 de grade pe majoritatea monedelor de 2 lei din 1875.			
		110RON	500
			3000
1876	2 lei	Monetaria Jose Allard, Bruxelles. Argint, tiraj: 653.255.	-
Obs. Unghiul dintre av. si rev. nu este exact 180 de grade pe majoritatea monedelor de 2 lei din 1876.			
		1200RON	750
			4000
1881	2 lei	Monetaria Viena. Argint, tiraj: 1.150.000 piese.	-
		100RON	600
			2000
1894	2 lei	Monetaria Bruxelles. Argint, tiraj: 600.000 piese.	-
		40RON	350
			1400
1900	2 lei	Monetaria Hamburg. Argint, tiraj: 87.279 piese.	-
		100RON	500
			2100
1901	2 lei	Monetaria Hamburg. Argint, tiraj: 12.476 piese.	-
		4500RON	-
1910	2 lei	Zimtii de pe muchie cu colturile drepte – monetaria Bruxelles. Argint.	-
		15RON	35
			200
		Zimtii de pe muchie cu colturile rotunjite – monetaria Hamburg. Argint, tiraj total: 1.800.000 piese.	-
		15RON	40
			220
1911	2 lei	Monetaria Hamburg. Argint, tiraj: 1.000.000 piese.	-
		PRET PIATA – VF: 15RON XF: 35RON aUNC: 180RON	
1912	2 lei	Monetaria Bruxelles. Argint, tiraj: 1.500.000 piese.	-
		PRET PIATA – VF: 15RON XF: 45RON aUNC: 210RON	
1914	2 lei	Zimtii de pe muchie cu colturile drepte – monetaria Bruxelles. Argint.	-
		15RON	45
			210
	2 lei	Zimtii de pe muchie cu colturile rotunjite – monetaria Hamburg. Argint, tiraj total: 2.452.000 piese.	-
		15RON	45
			230
1924	2 lei	Monetaria Bruxelles. Cupru-nichel.	-
		2RON	10
			45
	2 lei	Monetaria Societe Francaise de Monnayage, Poissy. Semnul monetariei – fulger sub "LEU". Cupru-nichel. Tiraj total: 100.000.000 piese.	-
		2.5RON	8
			40
1941	2 lei	Monetaria Bucuresti. Zinc, tiraj: 101.778.000 piese.	-
		1RON	10
			45
1947	2 lei	Monetaria Kremnica Cupru-zinc-nichel. Tiraj: 40.000.000 piese.	-
		3RON	10
			45
1950	2 lei	Monetaria Bucuresti. Cupru-nichel-zinc.	-
		3RON	10
			40
1951	2 lei	Monetaria Bucuresti. Cupru-nichel-zinc.	-
		4RON	15
			50
	2 lei	Monetaria Bucuresti. Aluminiu.	-
		3RON	10
			30
1952	2 lei	Monetaria Bucuresti. Aluminiu.	-
		700RON	1500
1963	3 lei	Monetaria Bucuresti. Otel placat cu nichel.	-
		0.5RON	1
			7
1966	3 lei	Monetaria Bucuresti. Otel placat cu nichel.	-
		0.5RON	1
			7
		Varianta – reversul rotit la 45 grade fata de avers.	-
		PRET PIATA – P. A.	

Anul emiterii	Valoare nominala	Detalii	Obs.
1880	5 lei	Monetaria Bucuresti. Kullrich pe cerc. Argint.	-
		100RON	650
			6000
	5 lei	Monetaria Bucuresti. Kullrich sub efegie. Argint, tiraj total: 1.800.000 piese.	-
		90RON	560
			5400
1881	5 lei	"DOMN". Monetaria Bucuresti. Argint, tiraj: 2.200.000 piese.	-
		100RON	600
			5800
	5 lei	"REGE". "G" de la REGE latit. Muchie zimtata. Tiraj: 570.000 piese.	-
		100RON	600
			5800
	5 lei	"REGE". "G" de la REGE ingust.	-
		100RON	600
			5800
	5 lei	Revers fara inscriptia "ROMANIA" – stema mare. Pe muchie 5 stele cu 5 raze.	-
		120RON	700
			6500
	5 lei	Revers fara inscriptia "ROMANIA" – stema mare. Pe muchie 6 stele cu 5 raze.	-
		150RON	800
			7500
	5 lei	Revers fara inscriptia "ROMANIA" – stema mare. Pe muchie 6 stele cu 6 raze.	-
		4500RON	-
1882	5 lei	Monetaria Bucuresti. Argint, tiraj: 1.100.000 piese.	-
		90RON	670
			6200
1883	5 lei	Kullrich pe 6mm. Monetaria Bucuresti. Argint, tiraj: 1.100.000 piese.	-
		80RON	550
			5000
	5 lei	Kullrich pe 6.5mm. Monetaria Bucuresti. Argint, tiraj: 2.300.000 piese.	-
		80RON	560
			5300
1884	5 lei	Monetaria Bucuresti. Argint, tiraj: 300.000 piese.	-
		250RON	1800
			9000
1885	5 lei	Monetaria Bucuresti. Argint, tiraj: 40.000 piese.	-
		600RON	4500
1901	5 lei	Monetaria Hamburg. Argint, tiraj: 82.460 piese.	-
		140RON	1200
			7500
1906	5 lei	Monetaria Bruxelles. Argint, tiraj: 200.000 piese.	-
		PRET PIATA – VF: 80RON XF: 400RON aUNC: 450RON	
1930	5 lei	Cornul abundentei si facla pe revers – monetaria Paris. Cupru-nichel-zinc.	-
		3RON	30
			100
	5 lei	"K N" pe revers – monetaria King's Norton Metal Company, Birmingham.	-
		4RON	40
			200
	5 lei	"H" – monetaria Heaton.	-
		3RON	30
			100
1942	5 lei	Monetaria Bucuresti. Zinc, tiraj: 140.000.000 piese.	-
		2RON	10
			50
1947	5 lei	Monetaria Bucuresti si Budapesta. Aluminiu, tiraj: 56.026.000 piese.	-
		5RON	20
			90
1948	5 lei	Monetaria Bucuresti. Aluminiu.	-
		5RON	20
			75
1949	5 lei	Monetaria Bucuresti. Aluminiu.	-
		5RON	20
			80
1950	5 lei	Monetaria Bucuresti. Aluminiu.	-
		4RON	18
			80
1951	5 lei	Monetaria Bucuresti. Aluminiu.	-
		4RON	18
			80
1978	5 lei	Monetaria Bucuresti. Aluminiu.	-
			1
			10
	5 lei	Varianta – pe rev. cerc perlat din 64 perle mici cu diam. 0.8mm.	-
		PRET PIATA – P. A.	
	5 lei	Varianta – pe rev. cerc perlat din 64 perle mari cu diam. 1mm.	-
		PRET PIATA – P. A.	
	5 lei	Varianta – pe rev. cerc perlat din perle mici, din dreptul varfului cifrei 5 pana in dreptul bazei stalpului de inalta tensiune, in rest din perle mari (34 perle mici si 30 perle mari).	-
PRET PIATA – P. A.			
1930	10 lei	Fara semnul monetariei – monetaria Royal Mint Londra Cupru-nichel-zinc	-
		6RON	35
			180
	10 lei	"H" pe revers – monetaria Heaton.	-
		6RON	35
			180
	10 lei	Cornul abundentei si o aripa pe revers – monetaria Paris.	-
		6RON	35
			180
	10 lei	"K N" – monetaria King's Norton Metal Company – Birmingham.	-
		7RON	45
			210
1930	20 lei	"Hora". Fara semnul monetariei – monetaria Heaton. Cupru-nichel-zinc.	-
		35RON	80
			220
	20 lei	"Hora". "H" pe revers – monetaria Heaton.	-
		50RON	170
			300
	20 lei	"Hora". "K N" – monetaria King's Norton Metal Company – Birmingham.	-
		80RON	250
			450
1930	20 lei	Fara semnul monetariei – monetaria Royal Mint Londra Cupru-nichel-zinc.	-
		6RON	20
			100
	20 lei	"H" pe revers – monetaria Heaton.	-
		9RON	30
			120
	20 lei	Cornul abundentei si o aripa pe revers – monetaria Paris.	-
		8RON	25
			110
	20 lei	"K N" – monetaria King's Norton Metal Company – Birmingham.	-
		10RON	40
			200
1942	20 lei	Monetaria Bucuresti. Zinc, tiraj: 44.000.000 piese.	-
		1RON	8
			35
1943	20 lei	Monetaria Bucuresti. Zinc, tiraj: 25.783.000 piese.	-
		1RON	8
			35

1944	20 lei	Monetaria Bucuresti. Zinc, tiraj: 5.043.000 piese.	-
	3RON	10	35
1951	20 lei	Monetaria Bucuresti. Aluminiu.	-
	10RON	50	280
1937	50 lei	Monetaria Bucuresti. Nichel, tiraj: 12.000.000 piese.	-
	8RON	45	120
1938	50 lei	Monetaria Bucuresti. Nichel, tiraj: 8.000.000 piese.	-
	10RON	55	120
1932	100 lei	Fara semnele monetarii - monetaria Royal Mint Londra. Argint, tiraj: 18.400.000 piese.	-
	40RON	160	500
	100 lei	Pe av. semnele monetarii - cornul abundentei si o aripa - monetaria Paris. Argint.	-
	75RON	200	800
1936	100 lei	Monetaria Bucuresti. Nichel, tiraj: 20.230.446 piese.	-
	10RON	50	150
1938	100 lei	Monetaria Bucuresti. Nichel, tiraj: 3.250.000 piese.	-
	15RON	60	200
1943	100 lei	Monetaria Bucuresti. Fier placat cu nichel, tiraj: 40.590.000 piese.	-
	-	2	7
1944	100 lei	Monetaria Bucuresti. Fier placat cu nichel, tiraj: 21.289.446 piese.	-
	-	2	7
1942	200 lei	Monetaria Bucuresti. Argint, tiraj: 30.025.000 piese.	-
	10RON	30	65
1945	200 lei	Monetaria Bucuresti. Cupru-zinc-nichel. Tiraj: 1.399.000 piese.	-
	3RON	12	40
1935	250 lei	Monetaria Bucuresti. Argint, tiraj: 4.500.000 piese.	-
	150RON	300	800
1939	250 lei	Monetaria Bucuresti. Argint, tiraj: 10.000.000 piese.	-
	50RON	150	450
1940	250 lei	"CAROL II REGELE ROMANILOR". Pe muchie "MUNCA CREDINTA NATIUNE" Monetaria Bucuresti. Argint.	-
	70RON	150	500
		Pe muchie "TOTUL PENTRU TARA". Monetaria Bucuresti. Argint. Piesa nu a mai fost pusa in circulatie, intreg tirajul s-a retopit. ATENTIE - piesele care se mai gasesc ocazional pe piata - sunt falsuri!	-
1941	250 lei	Pe muchie "TOTUL PENTRU TARA". Monetaria Bucuresti. Argint, tiraj: 2.250.000 piese.	-
	75RON	200	550
	250 lei	Pe muchie "NIHIL SINE DEO". monetaria Bucuresti. Argint, tiraj: 13.750.000 piese.	-
	35RON	80	200
1941	500 lei	Monetaria Bucuresti. Argint, tiraj: 775.000 piese.	-
	35RON	60	250
1944	500 lei	Monetaria Bucuresti. Argint, tiraj: 9.731.000 piese.	-
	12RON	25	80
1945	500 lei	Monetaria Bucuresti. Cupru-nichel, tiraj: 3.422.000 piese.	-
	3RON	10	33
1946	500 lei	Monetaria Bucuresti. Aluminiu, tiraj: 5.823.000 piese.	-
	3RON	10	40
1946	2000 lei	Monetaria Bucuresti. Cupru-nichel-zinc.	-
	2RON	8	35
1947	10.000 lei	Monetaria Bucuresti. Cupru-nichel-zinc, tiraj: 11.850.000 piese.	-
	2RON	10	35
1946	25.000 lei	Monetaria Bucuresti. Argint, tiraj: 2.372.600 piese.	-
	20RON	40	100
1946	100.000 lei	Monetaria Bucuresti. Argint, tiraj: 2.002.000 piese.	-
	25RON	45	140

www.allnumis.ro

Un portal românesc de numismatică ce oferă catalog de prețuri pentru piese din toată lumea, sistem de licitații, articole, concursuri și multe alte secțiuni de interes.

Toate acestea 100% gratuit.
e-mail : echipa@allnumis.ro

art & code
3wavesSTUDIO

3waves net srl oferă servicii complete în realizarea unui site web:

- design,
- proiectare,
- dezvoltare,
- găzduire,
- servicii de e-mail,
- servicii de întreținere postimplementare.

e-mail: office@3waves.net
www.3waves.net